

EKO-LOG s.c.

LOGISTYKA DORADZTWO ZARZĄDZANIE

ul. Skoczowska 19 61-345 Poznań

•tel/fax (61) 871 06 49

e-mail: eko-log@pf.pl

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA GMINY WODZIERADY

Wykonał zespół:

mgr Jakub Smakulski (kierownik projektu)

inż. Katarzyna Walkowiak

Anna Grabowska

mgr Marcin Garbiec

Poznań, maj/czerwiec 2004 r.

Spis treści		
1	Wprowadzenie	4
2	Podstawa wykonania opracowania	4
3	Cel i zakres opracowania	4
3.1	Terminologia	5
4	Charakterystyka Gminy Wodzierady	7
4.1	Informacje ogólne	7
4.2	Położenie geograficzne i administracyjne	7
4.3	Historia regionu	7
4.4	Warunki klimatyczne	7
4.5	Ukształtowanie powierzchni i geomorfologia	7
4.6	Analiza zagospodarowania przestrzennego	8
5	Stan gospodarki odpadami w Gminie Wodzierady	9
5.1	Ilość i źródła powstawania odpadów komunalnych	9
5.2	Ilość i źródła powstawania pozostałych odpadów	13
5.3	Gospodarka odpadami komunalnymi (zbieranie, gromadzenie, transport)	14
5.4	Ilość i źródła powstawania odpadów w sektorze gospodarczym	15
5.5	Odzysk i unieszkodliwianie odpadów	18
5.6	Ocena aktualnego stanu gospodarki odpadami	18
6	Prognozy wytwarzania odpadów na terenie Gminy Wodzierady w latach 2004-2010	19
6.1	Analiza czynników demograficznych i społeczno-gospodarczych	19
6.2	Prognozy wytwarzania odpadów komunalnych do roku 2010	20
6.3	Prognozy wytwarzania odpadów w sektorze gospodarczym do roku 2010	22
7	Priorytety i cele w dziedzinie gospodarki odpadami	24
7.1	Polityka i strategia Państwa w zakresie gospodarki odpadami	24
7.1.1	Gospodarka odpadami w założeniach II Polityki Ekologicznej Państwa	24
7.1.2	Polityka ekologiczna Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010	25
7.1.3	Gospodarka odpadami w narodowej strategii ochrony środowiska	26
7.1.4	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami	27
7.2	Polityka i strategia Województwa Łódzkiego w zakresie gospodarki odpadami	29
7.2.1	Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego	29
7.3	Plan Gospodarki Odpadami Powiatu Łaskiego	30
7.4	Główne akty prawne regulujące gospodarkę odpadami wraz z projektami zmian	31
8	Cele przewidziane do realizacji w gospodarce odpadami na terenie Gminy Wodzierady w latach 2004-2010	33
8.1	Cele krótkookresowe 2004-2006	33
8.2	Cele średniookresowe 2007-2010	34
9	Koncepcja systemu gospodarki odpadami komunalnymi dla	35

Spis treści		
Gminy Wodzierady		
9.1	Proponowany system gospodarki odpadami na terenie Gminy Wodzierady	35
9.1.1	Rozwiązania w zakresie selektywnego zbierania odpadów	35
9.1.2	Zbiórka odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych	36
9.1.3	Zbiórka odpadów wielkogabarytowych	36
9.1.4	Zbiórka gruzu budowlanego	37
9.1.5	Zbiórka zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych	37
9.1.6	Odpady zawierające azbest	37
9.1.7	Wyeksploatowane pojazdy	38
9.1.8	Zużyte opony	38
9.1.9	Oleje przepracowane (zużyte)	38
9.1.10	Proponowany system zbiórki odpadów z innych źródeł	39
9.2	Harmonogram i przebieg realizacji zaproponowanego systemu gospodarki odpadami	39
10 Działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami		40
10.1	Działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami w sektorze komunalnym	40
10.1.1	Odzysk i unieszkodliwianie odpadów ulegających biodegradacji	41
10.1.2	Odpady wielkogabarytowe	41
10.1.3	Odpady opakowaniowe	42
10.1.4	Odpady budowlane	42
10.1.5	Odpady niebezpieczne	43
10.2	Działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami w sektorze gospodarczym	43
11 Zadania inwestycyjne o pozainwestycyjne w gospodarce odpadami dla Gminy Wodzierady wraz z harmonogramem realizacji w latach 2004-2010		45
12 Program promocji i edukacji w zakresie gospodarki odpadami		46
13 Określenie instrumentów finansowych służących realizacji zamierzonych celów w Planie Gospodarki Odpadami		49
13.1	Źródła pozyskiwania funduszy	49
13.2	Zasady oraz sposób finansowania przedsięwzięć priorytetowych	50
13.3	Oszacowanie kosztów przedsięwzięć przewidzianych w Planie Gospodarki Odpadami dla Gminy Wodzierady	65
14 System monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów		67
15 Wnioski z analizy oddziaływania Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Wodzierady na środowisko		69
16 Streszczenie w języku niespecjalistycznym		70
17 Spis tabel		71
18 Bibliografia		72

1. Wprowadzenie

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Wodzierady opracowany został na podstawie wytycznych zawartych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (Dz. U. Nr 62 poz. 628 z późn. zmianami). Zgodnie z art. 14-16 wskazanej ustawy wprowadzony został obowiązek sporządzania planów gospodarki odpadami na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Opracowany Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Wodzierady stanowi jeden z elementów tworzonego systemu gospodarki odpadami w Polsce.

2. Podstawa wykonania opracowania

Podstawą wykonania niniejszego opracowania jest umowa Nr 27/2004 z dnia 27 kwietnia 2004 roku zawarta pomiędzy Gminą Wodzierady a firmą EKO-LOG Logistyka Doradztwo Zarządzanie spółka cywilna w Poznaniu, wyłonionej w drodze przetargu.

3. Cel i zakres opracowania

Celem opracowania "Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Wodzierady" jest wyznaczenie działań zmierzających do utworzenia systemu gospodarowania odpadami zgodnego z obowiązującym prawem Rzeczypospolitej Polskiej oraz Unii Europejskiej.

Plan Gospodarki Odpadami obejmuje:

- analizę i ocenę aktualnego stanu gospodarki odpadami,
- prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami,
- działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami,
- koncepcję systemu gospodarki odpadami,
- instrumenty i źródła finansowe służące realizacji planu,
- program promocji i informacji zamierzonych celów,
- oszacowanie kosztów funkcjonowania systemu gospodarki odpadami,
- system monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów,
- analizę oddziaływania projektu na środowisko.

Wyżej wymienione zagadnienia zostały uwzględnione w poszczególnych częściach opracowania, przy uwzględnieniu charakterystyki oraz specyfiki Gminy Wodzierady.

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Wodzierady został opracowany zgodnie z wytycznymi zawartymi w:

- Polityce Ekologicznej Państwa,
- Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego,
- Planie Gospodarki Odpadami dla Powiatu Łaskiego,
- Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski.

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Wodzierady uwzględnia wszystkie rodzaje odpadów wytwarzanych i przywożonych na teren gminy (odpady komunalne, odpady komunalne ulegające biodegradacji, odpady niebezpieczne, odpady inne niż niebezpieczne, odpady opakowaniowe, odpady budowlane, odpady w postaci wraków samochodowych oraz opon, odpady medyczne i weterynaryjne, odpady w postaci oleju przepracowanego, baterii i akumulatorów).

3.1 Terminologia

Aby ułatwić sposób zapoznawania się z treścią Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Wodzierady stosować będziemy następujące pojęcia:

odpad - oznaczają każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii, określonych w załączniku nr 1 do ustawy o odpadach, których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia jest zobowiązany

odpad niebezpieczny – odpady należące do kategorii lub rodzajów odpadów określonych na liście A załącznika nr 2 do ustawy o odpadach oraz posiadające co najmniej jedną z właściwości wymienionych w załączniku nr 4 do ustawy o odpadach; odpady należące do kategorii lub rodzajów odpadów określonych na liście B załącznika nr 2 do ustawy o odpadach i zawierające którykolwiek ze składników wymienionych w załączniku nr 3 do ustawy o odpadach oraz posiadające co najmniej jedną z właściwości wymienionych w załączniku nr 4 do ustawy o odpadach.

odpady komunalne – odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze

względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

gospodarowanie odpadami – zbieranie, transport, odzysk i unieszkodliwianie odpadów, w tym również nadzór nad takimi działaniami oraz nad miejscami unieszkodliwiania odpadów.

magazynowanie odpadów – czasowe przetrzymywanie lub gromadzenie odpadów przed ich transportem, odzyskiem lub unieszkodliwianiem.

składowisko odpadów – obiekt budowlany przeznaczony do składowania odpadów

odzysk odpadów – wszelkie działania, niestwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania, określone w załączniku nr 5 do ustawy o odpadach.

recykling odpadów - to taki odzysk, który polega na powtórным przetwarzaniu substancji lub materiałów zawartych w odpadach w procesie produkcyjnym w celu uzyskania substancji lub materiału o przeznaczeniu pierwotnym lub o innym przeznaczeniu, w tym też recykling organiczny, z wyjątkiem odzysku energii

wytwórca odpadów - rozumie się przez to każdego, którego działalność lub bytowanie powoduje powstawanie odpadów, oraz każdego, kto przeprowadza wstępne przetwarzanie, mieszanie lub inne działania powodujące zmianę charakteru lub składu tych odpadów; wytwórca odpadów powstających w wyniku świadczenia usług w zakresie budowy, rozbiórki, remontu obiektów, czyszczenia zbiorników lub urządzeń oraz sprzątnięcia, konserwacji i napraw jest podmiot, który świadczy usługę, chyba że umowa o świadczenie usługi stanowi inaczej.

zbieranie odpadów - to każde działanie, w szczególności umieszczanie w pojemnikach, segregowanie i magazynowanie odpadów, które ma na celu przygotowanie ich do transportu do miejsc odzysku lub unieszkodliwiania.

Jednostki:

Mg – tona

kg/M/r - kilogram na jednego mieszkańca w ciągu roku

4. Charakterystyka Gminy Wodzierady

4.1. Informacje ogólne.

Gmina Wodzierady położona jest w województwie łódzkim w powiecie łaskim. Powierzchnia gminy wynosi 81,42 km² i w jej skład wchodzi 20 sołectw oraz 35 wsi. Gmina Wodzierady to gmina typowo wiejska.

4.2 Położenie administracyjne i geograficzne.

Gmina Wodzierady położona jest w obrębie mezoregionu Wyżyny Łaskiej wchodzącej w skład makroregionu Niziny Południowo-Wielkopolskiej. Stanowi ona jedną z gmin Powiatu Łaskiego. Graniczy z gminami: Szadek (powiat Zduńska Wola), Zadzim (powiat Poddębice), Lutomiersk, Dobroń (powiat Pabianice) z gminą Łask.

4.3 Historia regionu.

Pierwsza wzmianka o Wodzieradach pochodzi z 1398 roku. W gminie występuje wiele obiektów o wartości historycznej:

1. dwór z XIX w. w Wodzieradach;
2. kościół parafialny w Kwiatkowicach;
3. dzwonnica w Kwiatkowicach;

4.4 Warunki klimatyczne

Na terenie gminy Wodzierady występują korzystne warunki klimatyczne:

1. średnioroczna temperatura powietrza – 8
2. okres wegetacji – 214 dni
3. okres bezprzymrozkowy – 160 dni
4. długość zalegania pokrywy śnieżnej – około 60 dni
5. średni wskaźnik bonitacji gleb – 0,72

4.5 Ukształtowanie powierzchni i geomorfologia

Gmina Wodzierady jest położona w obrębie mezoregionu Wyżyny Łaskiej wchodzącej w skład makroregionu Niziny Południowo-Wielkopolskiej. Rzeźba terenu została ukształtowana działalnością lodowca z okresu recesji lądolodu stadiału Warty. Największą część terenu gminy zajmuje wysoczyzna morenową. Zdenudowane wzgórza i pagóry strefy czołowo-morenowej

występują w południowej, północno-wschodniej i wschodniej części gminy. Ze względu na specyficzne warunki hydrogeologiczne i uformowanie należy wydzielić:

- Tarasy wyższe erozyjno-akumulacyjne rzeki Pisi i jej dopływów
- akumulacyjny taras zalewowy (holoceński) rzeki Pisi i jej dopływów

4.6 Analiza zagospodarowania przestrzennego

Cała powierzchnia gminy wynosi łącznie 8142 ha, z czego 6263 ha stanowią użytki rolne. Grunty orne zajmują obszar 5041 ha, sady 50 ha, łąki i pastwiska 172 ha, lasy 1270 ha, a pozostałe grunty 609 ha. W gminie jest ponad 540 gospodarstw indywidualnych o średniej powierzchni 6,55 ha.

5. Stan gospodarki odpadami w Gminie Wodzierady

Stan aktualny gospodarki odpadami na terenie Gminy Wodzierady opisano na podstawie udostępnionej dokumentacji z Gminy Wodzierady. Informacje przydatne w opisie stanu gospodarki odpadami pobierane również były z wojewódzkiej bazy danych oraz z Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami. Uzupełnieniem pobranych danych były wywiady oraz wizje lokalne przeprowadzone w zakładach działających na terenie Gminy Wodzierady. Uzupełniającym źródłem danych były informacje pozyskane z niestandardyzowanych wywiadów środowiskowych.

Na dzień opracowywania niniejszego dokumentu na terenie gminy funkcjonuje system zbiórki odpadów niesegregowanych (komunalnych) oraz system selektywnej zbiórki odpadów (szkło, tworzywo sztuczne). Na terenie gminy zbiórką odpadów komunalnych jest objętych 37 % mieszkańców. Gmina Wodzierady nie posiada prawnie uregulowanego i prawidłowo działającego wysypiska śmieci. Do 1995 roku funkcjonowało dzikie wysypisko w miejscowości Chorzeszów, na terenach po zwirowni o głębokości ok. 7 m.

5.1 Ilość i źródła powstawania odpadów komunalnych

Odpady komunalne charakteryzujemy jako: “odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych” – ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (Dz. U. Nr 62 poz. 628 z późniejszymi zmianami).

Za główne miejsca, gdzie są wytwarzane odpady komunalne uważa się:

- gospodarstwa domowe,
- zakłady pracy (w wyniku funkcjonowania pracowników),
- jednostki użyteczności publicznej (szkoły, szpitale, urzędy),

Przyjmuje się, że odpady komunalne z terenu gminy mogą posiadać następujący skład morfologiczny:

Tabela nr 1 Szacunkowy skład odpadów komunalnych na terenach gmin wiejskich

<i>Frakcja</i>	<i>Udział w masie</i>
Odpady organiczne	7%
Papier i tektura	18%
Tworzywa sztuczne	10%
Szkło	28%
Fracja drobna (0-10 mm)	9%
Żelazo i inne metale	11%
Pozostałe odpady palne	8%
Pozostałe odpady niepalne	9%
RAZEM	100%

Na podstawie Poradnik powiatowe i gminne plany gospodarki odpadami, Ministerstwo środowiska 2002

Morfologii odpadów komunalnych pochodzących z zakładów pracy nie da się w jednoznaczny sposób określić. Bardzo częstym przypadkiem, rzec można, że nawet regułą, jest “ukrywanie” rzeczywiście wytwarzanych odpadów jako odpady komunalne. Zakres wiedzy osób zarządzających w przedsiębiorstwach (nie jest to regułą) na temat selektywnej zbiórki odpadów ogranicza się tylko do oddzielania od odpadów komunalnych tylko tzw. surowców wtórnych (szkło, metal, tworzywa sztuczne, papier i tekturę).

Odpady pochodzące z jednostek użyteczności publicznej mają trochę odmienną morfologię niż odpady komunalne powstające w gospodarstwach domowych. Jak przedstawia to poniższa tabela wyróżnić możemy trzy główne frakcje: odpady organiczne, tektura i papier.

Tabela nr 2 Szacunkowy skład odpadów komunalnych w wybranych sektorach gospodarki

<i>Frakcja</i>	<i>Handel</i>	<i>Biura i placówki oświatowe</i>	<i>Zakłady opieki zdrowotnej</i>
Odpady organiczne	10%	28%	35%
Tektura	55%	11%	10%
Papier	11%	51%	35%
Tworzywa sztuczne	6%	5%	10%
Pozostałe odpady palne	8%	---	6%
Szkło	4%	1%	1%
Żelazo i inne metale	2%	4%	2%
Pozostałe odpady niepalne	4%	---	1%
RAZEM	100%	100%	100%

Na podstawie Poradnik powiatowe i gminne plany gospodarki odpadami, Ministerstwo środowiska 2002

Określenie ilości wytworzonych odpadów komunalnych na terenie Gminy Wodzierady nie jest zadaniem łatwym. Na podstawie przedstawionych danych przez Urząd Gminy Wodzierady

możemy wnioskować, że brakuje dokładnych danych dotyczących ilości wytworzonych odpadów komunalnych na terenie Gminy Wodzierady. Na podstawie uzyskanych danych oraz własnych analiz możemy jedynie oszacować ilości wytwarzanych odpadów komunalnych.

Z Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami wiemy, że ilość wytworzonych odpadów komunalnych w Gminie Wodzierady w roku 2003 wynosiła około 1009 Mg, tj.:

- 525 – odpady komunalne z gospodarstw domowych,
- 204 – odpady komunalne z obiektów infrastruktury,
- 68 – odpady wielkogabarytowe,
- 9 – odpady niebezpieczne w strumieniu odpadów komunalnych,
- 181 – odpady budowlane i remontowe,
- 22 – odpady z ogrodów i parków.

Liczba stałych mieszkańców na terenie gminy w roku 2003 wynosiła 3 078. Jednakże ze względu na dużą ilość mieszkańców sezonowych (w Gminie Wodzierady stanowią oni 50% ludności stałej) w obliczeniach ilości powstających odpadów ujęto również mieszkańców sezonowych. Ponieważ domki letniskowe są zamieszkałe przez około połowę roku, przyjęto, że odpady wytwarzane są jedynie w tym czasie, w związku z czym liczbę mieszkańców sezonowych podzielono przez dwa i dodano do stałej liczby mieszkańców. Wobec powyższego, liczba mieszkańców uwzględniona przy dalszych obliczeniach wynosi 4 617.

Przyjmując powyższe założenia możemy dokonać prostego obliczenia średniej ilości wytwarzanych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca.

1009 Mg wytworzonych odpadów w roku 2003

4 617 mieszkańców w roku 2003

$1009 \text{ Mg} : 4\,617 = \sim 218 \text{ kg/M/r}$

Średnia ilość wytwarzanych odpadów komunalnych na jednego mieszkańca wynosi ok. 218 kg rocznie.

Biorąc pod uwagę wskaźniki ogólnokrajowe (patrz Krajowy Plan Gospodarki Odpadami) ilość wytwarzanych odpadów komunalnych w ciągu roku dla obszarów wiejskich wynosi 223,59 kg na jednego mieszkańca (kg/M/r), a dla obszarów miejskich 424 kg na jednego mieszkańca (kg/M/r).

Reasumując, na podstawie przeprowadzonych szacunków i analiz możemy wyróżnić następujące wielkości wskaźnikowe dotyczące ilości wytwarzanych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca w ciągu roku:

1. 218 kg/M/r
2. 223,59 kg/M/r

Wskaźnik na pozycji drugiej jest wskaźnikiem ogólnokrajowym. Wskaźnik 223,59 kg/M/r jest to wskaźnik dla obszarów wiejskich.

W dalszych rozważaniach będziemy uwzględniać te dwa wskaźniki jako wartości graniczne ilości wytwarzanych odpadów komunalnych przez jednego mieszkańca w ciągu roku. Określać wskaźniki będziemy następująco:

1. 218 kg/M/r jako W1
2. 223,59 kg/M/r jako W2

W oparciu o przyjęty wcześniej szacunkowy skład odpadów komunalnych na dane frakcje otrzymujemy następujące dane:

Tabela nr 3 Szacunkowa ilość wytwarzanych odpadów komunalnych w ciągu roku na jednego mieszkańca Gminy Wodzierady z podziałem na frakcje

Frakcja	Udział w masie	Ilość kg na jednego mieszkańca w ciągu roku (W1)	Ilość kg na jednego mieszkańca w ciągu roku (W2)
Odpady organiczne	7%	15,26	15,65
Papier i tektura	18%	39,24	40,24
Tworzywa sztuczne	10%	21,8	22,35
Szkło	28%	61,04	62,6
Frakcja drobna (0-10 mm)	9%	19,62	20,12
Żelazo i inne metale	11%	23,98	24,59
Pozostałe odpady palne	8%	17,44	17,88
Pozostałe odpady niepalne	9%	19,62	20,12
RAZEM	100%	218,0	223,55

Obliczenia własne

Rozbieżności w sumach poszczególnych kolumn wynikają z zaokrąglania wyników do dwóch miejsc po przecinku.

Tabela nr 4 Szacunkowa ilość wytwarzanych odpadów komunalnych w Gminie Wodzierady w ciągu roku

<i>Fracja</i>	<i>Udział w masie</i>	<i>Ilość kg w gminie w ciągu roku (W1)</i>	<i>Ilość kg w gminie w ciągu roku (W2)</i>
Odpady organiczne	7%	70455,42	72262,05
Papier i tektura	18%	181171,08	185816,71
Tworzywa sztuczne	10%	100650,6	103231,50
Szkło	28%	281821,68	289048,21
Fracja drobna (0-10 mm)	9%	90585,54	92908,35
Żelazo i inne metale	11%	110715,66	113554,65
Pozostałe odpady palne	8%	80520,48	82585,20
Pozostałe odpady niepalne	9%	90585,54	92908,35
RAZEM	100%	1006506,00	1032315,02

Obliczenia własne

Przyjęto liczbę mieszkańców Gminy Wodzierady - 4617

Jak wynika z powyższych wyliczeń szacowana ilość wytwarzanych odpadów komunalnych w ciągu roku powinna się mieścić w przedziale od 1006 Mg do 1032 Mg.

Ilość odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w grupie odpadów komunalnych

Zakłada się, że każdy mieszkaniec Gminy Wodzierady wytwarza rocznie około 9 kilogramów odpadów niebezpiecznych. Przyjmując liczbę mieszkańców Gminy Wodzierady na 4617 obywateli możemy określić, że odpadów niebezpiecznych w ciągu roku powstaje około 41,5 Mg.

5.2 Ilość i źródła powstawania pozostałych odpadów

Do grupy pozostałych odpadów wytwarzanych głównie przez gospodarstwa domowe możemy zaliczyć przede wszystkim:

- odpady wielkogabarytowe
- odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych
- osady ściekowe

Na terenie Gminy Wodzierady nie prowadzi się zbiórki odpadów wielkogabarytowych.

Według powiatowego Planu Gospodarki Odpadami na terenie gminy powstaje około 68 Mg/rok odpadów wielkogabarytowych.

Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych

Odpady te często są mieszane z odpadami komunalnymi. Dokładne określenie ich ilości jest prawie niemożliwie.

Szacunkowo na terenie gminy może być wytwarzanych 181 Mg/r odpadów w/w rodzaju.

Osady ściekowe

Według Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami na terenie gminy Wodzierady nie działa żadna komunalna oczyszczalnia ścieków.

5.3 Gospodarka odpadami komunalnymi (zbieranie, gromadzenie, transport)

Odpady komunalne z gospodarstw domowych są zagospodarowywane głównie przez unieszkodliwianie na składowiskach oraz w niewielkim stopniu poprzez odzysk surowców wtórnych. Usługi w zakresie odbioru odpadów komunalnych oraz surowców wtórnych świadczą następujące firmy:

- PPHU Dariusz Kalwinek, Żelów – odpady komunalne;
- Rethman, Zduńska Wola – odpady komunalne;
- EKO – REGION, Bełchatów – odpady komunalne i surowce wtórne;
- Firma Feka, Jan Krysiak, ul. Batorego 40/48, Łask – nieczystości płynne;

Selektywna zbiórka odpadów

W połowie 2001 roku zapoczątkowano na terenie gminy selektywną zbiórkę surowców wtórnych. Do tego celu rozstawiono w wybranych przez gminę miejscach tzw. punktach selektywnej zbiórki składające się z następujących oznakowanych pojemników:

- 1 pojemnik typu „dzwon” o poj. 1,5 m³ – szkło kolorowe;
- 1 pojemni typu „dzwon” o poj. 1,5 m³ – szkło białe;
- 1 pojemnik siatkowy o poj. 2,5 m³ – butelki typu PET;

Wyselekcjonowane odpady są odbierane przez wybraną przez gminę firmę. Na terenie Gminy Wodzierady selektywną zbiórką odpadów zajmuje się firma EKO-REGION z Bełchatowa. Odpady

są odbierane raz w miesiącu przez cały rok. Pojemniki do selektywnej zbiórki są własnością firmy prowadzącej zbiórkę na terenie gminy, natomiast koszty odbioru posegregowanych odpadów do końca 2003 roku pokrywane były z Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łasku oraz przez budżet gminy.

5.4 Ilość i źródła powstawania odpadów w sektorze gospodarczym

Oszacowanie ilości wytwarzanych odpadów na podstawie informacji zawartych w wydanych decyzjach zatwierdzających program gospodarki odpadami niebezpiecznymi, pozwoleniach na wytwarzanie odpadów oraz złożonych informacjach o wytworzonych odpadach może powodować błędne wnioski. Przy składaniu ww. uzgodnień do jednostek administracji samorządowej (starostwo, województwo) określa się często górną granicę wytwarzania odpadów w ciągu roku (dane zawyżone). Na podstawie wydanych uzgodnień możemy jedynie wnioskować o rodzajach wytwarzanych odpadów.

Bardzo dobrym miernikiem ilości wytwarzanych odpadów są sprawozdania roczne dotyczące ilości wytworzonych odpadów składane do Urzędu Marszałkowskiego. Jednak z przeprowadzonego własnego rozpoznania wynika iż obowiązek ten nie jest prawie w ogóle spełniany – brakuje wiedzy w tym zakresie u osób zarządzających przedsiębiorstwami.

Zużyte opony

Na terenie Gminy Wodzierady nie funkcjonuje zbiórka zużytych opon. Odpady są przede wszystkim wytwarzane w miejscach serwisowania pojazdów. Dokładne określenie ilości wytwarzanego odpadu jest niemożliwe (brak danych).

Wyeksploatowane pojazdy

Na terenie Gminy Wodzierady nie działa żadna stacja demontażu zużytych pojazdów, która, zgodnie z przepisami, mogłaby wydawać zaświadczenia o złomowaniu pojazdów. Nie funkcjonuje również punkt zbiórki zużytych pojazdów. Ilość wytwarzanych odpadów jest trudna do określenia.

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

W gminie nie prowadzi się punktu zbiórki odpadów sprzętu elektronicznego (telewizory, magnetowidy, komputery, magnetofony, urządzenia biurowe, odbiorniki radiowe) oraz sprzętu

elektrycznego (sprzęt AGD – pralki, zmywarki, kuchenki). Określenie dokładnej ilości wytwarzanych odpadów, na dzień dzisiejszy, nie jest możliwe

Odpady zawierające PCB (wg. Ustawy o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r – rozumie się przez to polichlorowane difenyle, polichlorowane trifenyle, monometylotetrachlorodifenylometan, monometylodichlorodifenylometan, monometylodibromodifenylometan oraz mieszaniny zawierające jakkolwiek z tych substancji w ilości powyżej 0,005% wagowo łącznie).

Brak jakichkolwiek informacji dotyczących występowania tego rodzaju odpadów na terenie gminy.

Odpady zawierające azbest

Popularność tego rodzaju wyrobów (szczególnie w budownictwie) w poprzednich latach spowodowała, że na terenie kraju znajduje się bardzo duża jego ilość. Odpad powstaje głównie w wyniku prac remontowo - budowlanych. W gminie nie przeprowadzono inwentaryzacji wyrobów budowlanych zawierających azbest.

Ilość wytworzonych odpadów zależy od ilości wykonywanych prac remontowo-budowlanych. Określenie średniej rocznej ilości wytwarzanych odpadów nie jest możliwe z powodu trudności określenia ilości wykonywanych prac remontowo-budowlanych z użyciem wyrobów budowlanych zawierających azbest.

Mogilnik

Na terenie gminy w miejscowości Dobków znajduje się jeden mogilnik odpadów niebezpiecznych. Mogilnik ten służył do magazynowania przeterminowanych środków ochrony roślin, opakowań po nich oraz innych chemikaliów. Jest to zbiornik zagłębiony w ziemi, złożony z 7 kręgów betonowych. Zlokalizowany jest on na terenie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Poddębice.

Baterie i akumulatory

Akumulatory ołowiowe są powszechnie używane zarówno w zakładach przemysłowych jak i w gospodarstwach domowych (użytkowanie pojazdów). Należy zwrócić uwagę na fakt, że odpady te obecnie powstają w dużym rozproszeniu. Z biegiem lat należy się spodziewać ogniskowania źródeł wytwarzania tego rodzaju odpadu (wymiana akumulatorów w specjalistycznych zakładach, uregulowania dotyczące wprowadzenia obowiązku zwrotu starego akumulatora przy zakupie

nowego lub zapłacenie opłaty depozytowej). Czynnikiem sprzyjającym w odzyskiwaniu zużytych akumulatorów jest fakt wprowadzenia przepisów zmuszających przedsiębiorców produkujących baterie i akumulatory do prowadzenia ich odzysku i recyklingu. Ilość wytwarzanych odpadów w postaci akumulatorów i baterii jest bardzo trudna do określenia.

Oleje odpadowe

Oleje odpadowe (oleje przepracowane) powstają zarówno w wyniku eksploatacji pojazdów jak i maszyn przemysłowych. Obecnie na terenie Gminy Wodzierady nie funkcjonuje system zbiórki tego rodzaju odpadów. Zważyć trzeba uwagę na fakt, że bardzo duża ilość olejów przepracowanych jest zagospodarowywana w nieprawidłowy sposób (wylewanie do kanalizacji ściekowej, spalanie). Problem ten głównie istnieje w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) oraz indywidualnych użytkowników pojazdów. Obecnie brakuje danych na temat ilości wytwarzanych odpadów

Odpady medyczne

Odpady medyczne składają się zasadniczo z dwóch grup: odpadów komunalnych oraz odpadów niebezpiecznych. Odpady medyczne niebezpieczne to: zużyte strzykawki, opatrunki, przeterminowane leki, części tkanek ludzkich, substancje chemiczne. Na terenie Gminy Wodzierady znajduje się Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej.

Na podstawie Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami oszacowano ilość unieszkodliwionych odpadów medycznych z całego terenu powiatu na 13,49 Mg.

Odpady weterynaryjne

Głównym źródłem wytwarzania odpadów są praktyki weterynaryjne. Na terenie gminy Wodzierady prowadzony jest 1 tego rodzaju punkt. Odpady powstałe w wyniku funkcjonowania tych jednostek należą do jednych z najbardziej niebezpiecznych w swoim oddziaływaniu na środowisko naturalne oraz zdrowie i życie człowieka. Odpady te powinny być selekcjonowane z ogólnego strumienia odpadów wytwarzanych w wyniku prowadzenia usług weterynaryjnych – i przekazywane do unieszkodliwienia w specjalistycznych instalacjach. Na terenie Gminy Wodzierady brak jakichkolwiek informacji na temat ilości wytwarzanych odpadów weterynaryjnych. Dokładne określenie miejsca jak i ilości wytwarzanych odpadów jest tym bardziej utrudnione ponieważ specyfika tej działalności charakteryzuje się bardzo dużą mobilnością (odpady są wytwarzane w różnych miejscach – niekoniecznie na terenie gminy).

5.5 Odzysk i unieszkodliwianie odpadów

Instalacje do odzysku

Na podstawie wydanego przez Starostę Łaskiego zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odzysku odpadów na terenie gminy Wodzierady działa jeden podmiot posiadający instalacje do odzysku:

- instalacja do produkcji brykietów z trocin, „Produkcja brykietów z Trocin, Nowy Świat”, moc przerobowa wynosi 450 [Mg/rok], rodzaj procesu odzysku – R3.

Przedstawione powyżej dane nie są danymi rzeczywistymi, gdyż obrazują one tylko możliwości przerobowe. W rzeczywistości ilość odpadów poddawana odzyskowi będzie niższa, gdyż zakłady zawiązują dane do decyzji, aby nie była konieczna zmiana w przypadku zwiększenia wielkości produkcji.

Instalacje do unieszkodliwiania

W chwili obecnej na terenie gminy nie ma zlokalizowanych instalacji do unieszkodliwiania odpadów. Odpady są wywożone poza teren gminy na inne składowiska odpadów, natomiast odpady medyczne na terenie powiatu Łaskiego również Gminy Wodzierady przekazywane są do spalarni odpadów medycznych w Łasku.

5.6 Ocena aktualnego stanu gospodarki odpadami

Faktem jest dość słabo rozwinięty system zbierania odpadów komunalnych. Bardzo słabo funkcjonuje system selektywnej zbiórki odpadów. Obejmuje on następujące rodzaje odpadów: szkło, tworzywa sztuczne. W gminie brakuje jakiegokolwiek kompleksowego systemu zbiórki odpadów niebezpiecznych i budowlanych. Zaznaczyć trzeba iż tego rodzaju systemy są systemami kosztownymi.

Na terenie Lasów Państwowych znajduje się mogilnik, który ma być zlikwidowany do 2010 roku.

Bardzo istotnym elementem w systemie zarządzania gospodarką odpadami są uregulowania formalne. Na terenie gminy niestety wskaźnik ten jest bardzo mały.

6. Prognozy wytwarzania odpadów na terenie Gminy Wodzierady w latach 2004-2010

Prognoza ilości wytwarzanych odpadów w najbliższych latach musi uwzględniać wiele czynników. Do dwóch najważniejszych zaliczyć możemy wzrost lub spadek ludności gminy oraz poziom rozwoju gospodarczego. Kolejnym z czynników może być wskaźnik rozwoju cywilizacyjnego (często jest on skorelowany ze wzrostem gospodarczym, ale nie jest od niego w pełni zależny).

W Krajowym Planie Gospodarki Odpadami przyjęto założenia wzrostowe liczby ludności z terenów wiejskich oraz wzrost ilości pewnych frakcji zawartych w odpadach komunalnych. Oba te czynniki zostały uwzględnione w poniższej analizie.

Ponadto przyjęto również wariant spadku liczby ludności w Gminie Wodzierady. Dla tego wariantu również przyjęto wzrost ilości pewnych frakcji zawartych w odpadach komunalnych.

6.1 Analiza czynników demograficznych i społeczno-gospodarczych

Ogólnokrajowy wskaźnik zmian demograficznych dla wsi wynosi -0,1% (zmiany do roku 2010). Biorąc pod uwagę to, że wskaźnik ogólnokrajowy jest uśrednieniem wszelkich warunków rozwojowych wsi w Polsce, należałoby dokonać drobnej jego korekty. Na podstawie tabeli możemy zauważyć interwał spadku liczby ludności gminy w latach 2000 - 2003.

Tabela nr 5 Liczba mieszkańców Gminy Wodzierady w latach: 2000, 2001, 2002, 2003

<i>Lata</i>	2000	2001	2002	2003
Liczba mieszkańców	3092	3078	3092	3078

Dane uzyskane z materiałów Urzędu Gminy Wodzierady

Przyjmując zatem powyższe dane oraz dokonując analizy dokumentów ogólnokrajowych i prognoz w nich zawartych (Krajowy Plan Gospodarki Odpadami) można przyjąć następujący wzrost liczby mieszkańców na terenie Gminy Wodzierady.

Tabela nr 6 Planowana liczba mieszkańców gminy na lata 2005, 2010, 2014 (wzrost liczby mieszkańców)

<i>Lata</i>	2005	2010	2014
Liczba mieszkańców	3082	3102	3118

Zakładany wzrost liczby mieszkańców 0,1 %

Aby analiza demograficzna była pełna musimy również założyć spadek liczby mieszkańców Gminy Wodzierady. Na podstawie danych z lat poprzednich możemy określić następujący spadek liczby mieszkańców:

Tabela nr 7 Planowana liczba mieszkańców gminy na lata 2005, 2010, 2014 (spadek liczby mieszkańców)

<i>Lata</i>	<i>2005</i>	<i>2010</i>	<i>2014</i>
Liczba mieszkańców	3074	3050	3030

Zakładany spadek liczby mieszkańców 0,1 % rocznie

Posiadając dwa warianty zmiany liczby mieszkańców możemy przystąpić do dalszej analizy z zakresu gospodarki odpadami.

6.2 Prognozy wytwarzania odpadów komunalnych do roku 2010

Na podstawie przedstawionych wcześniej wskaźników określających roczne wytwarzanie odpadów komunalnych na jednego mieszkańca możemy wyliczyć prognozę wytwarzanych odpadów w poszczególnych latach. Należy pamiętać, że do każdej prognozowanej liczby mieszkańców w gminie doliczono liczbę mieszkańców sezonowych (w Gminie Wodzierady stanowią oni 50% ludności stałej). W związku z czym liczbę mieszkańców sezonowych podzielono przez dwa i dodano do prognozowanej liczby mieszkańców.

Tabela nr 8 Planowana ilość wytwarzanych odpadów komunalnych rocznie (założenie wzrostu liczby mieszkańców)

<i>Lata</i>	<i>wskaźnik</i>	<i>2005</i>	<i>2010</i>	<i>2014</i>
Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych kg/M/r	W1	1007814 (1007 Mg)	1014354 (1014 Mg)	1019586 (1019 Mg)
	W2	1033656 (1033 Mg)	1040364 (1040 Mg)	1045730 (1045 Mg)

Wskaźnik W1 218 kg/M/r

Wskaźnik W2 223,59 kg/M/r

Tabela nr 9 Planowana ilość wytwarzanych odpadów komunalnych rocznie (założenie spadku liczby mieszkańców)

<i>Lata</i>	<i>wskaźnik</i>	<i>2005</i>	<i>2010</i>	<i>2014</i>
Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych kg/M/r	W1	1005198 (1005 Mg)	997350 (997 Mg)	990810 (990 Mg)
	W2	1030972 (1030 Mg)	1022924 (1022 Mg)	1016216 (1016 Mg)

Wskaźnik W1 218 kg/M/r

Wskaźnik W2 223,59 kg/M/r

Tabela nr 10 Planowana ilość wytwarzanych odpadów komunalnych z podziałem na poszczególne frakcje (wariant wzrostu liczby ludności)

Frakcja	Udział w masie	Lata	Ilość kg w ciągu roku (W1)	Ilość kg w ciągu roku (W2)
Odpady organiczne	7%	2005	70546,98	72355,96
		2010	71004,78	72825,50
		2014	71371,02	73201,13
Papier i tektura	18%	2005	181406,52	186058,18
		2010	182583,72	187265,57
		2014	183525,48	188231,48
Tworzywa sztuczne	10%	2005	100781,4	103365,66
		2010	101435,4	104036,43
		2014	101958,6	104573,04
Szkło	28%	2005	282187,92	289423,84
		2010	284019,12	291301,99
		2014	285484,08	292804,52
Frakcja drobna (0-10 mm)	9%	2005	90703,26	93029,09
		2010	91291,86	93632,78
		2014	91762,74	94115,74

Wskaźnik W1 218 kg/M/r

Wskaźnik W2 223,59 kg/M/r

Tabela nr 11 Planowana ilość wytwarzanych odpadów komunalnych z podziałem na poszczególne frakcje (wariant spadku liczby ludności)

Frakcja	Udział w masie	Lata	Ilość kg w ciągu roku (W1)	Ilość kg w ciągu roku (W2)
Odpady organiczne	7%	2005	70363,86	72168,14
		2010	698145	71604,70
		2014	69356,7	71135,16
Papier i tektura	18%	2005	180935,64	185575,23
		2010	179523	184,126,36
		2014	178345,8	182918,98
Tworzywa sztuczne	10%	2005	100519,8	103097,35
		2010	99735	102292,42
		2014	99081	101621,65
Szkło	28%	2005	281455,44	288672,58
		2010	279258	286418,79
		2014	277426,8	284540,63
Frakcja drobna (0-10 mm)	9%	2005	90467,82	92787,61
		2010	89761,5	92063,18
		2014	89172,9	91459,49

Wskaźnik W1 218 kg/M/r

Wskaźnik W2 223,59 kg/M/r

Prognoza ilości wytwarzania odpadów wielkogabarytowych oraz odpadów budowlanych

Tabela nr 12 Ilość wytwarzanych odpadów wielkogabarytowych i odpadów budowlanych rocznie w poszczególnych latach (wzrost liczby mieszkańców)

Lata	Wskaźnik	2005	2010	2014
Odpady wielkogabarytowe	W1	16012148	16116055	16199182
	W2	16422735	16529306	16614565
Odpady budowlane	W1	43718971	46607635	49930636
	W2	44840022	47802757	51210967

Obliczenia własne

Tabela nr 13 Ilość wytwarzanych odpadów wielkogabarytowych i odpadów budowlanych rocznie w poszczególnych latach (spadek liczby mieszkańców)

Lata	Wskaźnik	2005	2010	2014
Odpady wielkogabarytowe	W1	15970585	15845896	15741930
	W2	16380106	16252220	16145648
Odpady budowlane	W1	43605489	45827423	48521432
	W2	44723629	47001421	49765629

Obliczenia własne

6.3 Prognozy wytwarzania odpadów w sektorze gospodarczym do roku 2010

Zmiany ilości wytwarzanych odpadów w sektorze gospodarczym uwarunkowane są wieloma czynnikami. Do najważniejszych z nich zaliczyć możemy:

- wzrost produktu krajowego brutto,
- wzrost liczby mieszkańców,
- stagnacja lub rozwój pewnych gałęzi gospodarki,
- wdrażanie nowych technologii,
- zmiany polityki, struktury gospodarczej po wejściu w struktury Unii Europejskiej.

Szacuje się, że na każdy 1% wzrostu produktu krajowego brutto wzrasta emisja odpadów o ok. 2%. Po przeanalizowaniu Planów Gospodarki Odpadami (krajowy, wojewódzki, powiatowy) przypuszcza się, że nastąpi wzrost emisji odpadów od 1 – 3 %. W okresie 2006 – 2010 przypuszcza się, że ilość wytwarzanych odpadów będzie spadać. Spowodowane to będzie m. in. wdrożeniem nowocześniejszych technologii oraz systemów zarządzania (np. Seria normy ISO 14000).

W najbliższych latach (do 2010) roku możemy spodziewać się wzrostu ilości odpadów opakowaniowych. Co nie wynika ze zwiększenia poziomu ich emisji, lecz z wprowadzenia poprawek w zakresie gospodarowania tymi odpadami oraz ewidencji. Realna ilość odpadów

opakowaniowych powinna się zmniejszyć w skutek wprowadzenia w 2002 roku przepisów dotyczących gospodarowania tymi odpadami.

Na pewno ulegną zmianie (do 2010 roku) ilości wytwarzanych odpadów w poszczególnych grupach odpadów na rzecz innych grup odpadów. Za prosty przykład można podać szacunki, iż ilość odpadów medycznych będzie wzrastać ponieważ wzrastać będzie średnia długości życia obywateli.

7. Priorytety i cele w dziedzinie gospodarki odpadami

7.1 Polityka i strategia Państwa w zakresie gospodarki odpadami

7.1.1 Gospodarka odpadami w założeniach II Polityki Ekologicznej Państwa

W opracowanym dokumencie II Polityka Ekologiczna Państwa znaleźć możemy szereg założeń, priorytetów i celów działalności państwa w zakresie ochrony środowiska. Założenia te, podzielone na priorytety krótkookresowe i średniookresowe, wskazują kierunki działań do roku 2025. Do głównych priorytetów krótkookresowych i średniookresowych w zakresie gospodarowania odpadami w podanym w dokumencie należą:

1. przygotowanie strategii gospodarowania odpadami na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym;
2. opracowanie planów gospodarowania odpadami na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym oraz we współpracy z innymi krajami, z wydzieleniem planów gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (w tym wybranymi rodzajami odpadów) i odpadami z opakowań;
3. przygotowanie programów likwidacji specyficznych odpadów niebezpiecznych oraz przyspieszenie realizacji programu likwidacji mogilników;
4. tworzenie nowych struktur organizacyjnych i systemów dla udzielania pozwoleń, prowadzenia kontroli, identyfikacji i rejestracji odpadów oraz zakładów przeróbki odpadów;
5. identyfikacja zagrożeń i rozszerzenie zakresu prac na rzecz likwidacji starych składowisk odpadów, modernizacji składowisk eksploatowanych oraz rekultywacji terenów zdegradowanych;
6. zmniejszenie do minimum przemieszczania odpadów, zgodnie ze wspólnotowymi zasadami bliskości i samowystarczalności;
7. ograniczenie ilości odpadów składowanych na wysypiskach;
8. wdrożenie w całym kraju systemów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, w tym odpadów niebezpiecznych;
9. wprowadzenie systemów ewidencji zakładów posiadających rocznie ponad 500 litrów olejów odpadowych;
10. tworzenie rynków zbytu dla materiałów z odzysku;

11. opracowanie i stopniowe wdrażanie narodowej strategii redukcji ilości składowanych odpadów ulegających biodegradacji, z uwzględnieniem Dyrektywy rady 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów;
12. wdrożenie skutecznego systemu kontroli i nadzoru nad gospodarowaniem odpadami, w tym prowadzenie monitoringu.

7.1.2. Polityka ekologiczna państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010.

Polityka ekologiczna państwa ma na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji zadań związanych z ochroną środowiska. Polityka ekologiczna państwa w coraz większym stopniu powinna się dokonywać poprzez zmiany modelu produkcji i konsumpcji, a także poprzez działania ochronne.

Cele ekologiczne zostały ujęte w 4 blokach:

1. Cele i zadania o charakterze systemowym (rozwój gospodarczo – społeczny, edukacja ekologiczna).
2. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody (ochrona przyrody i krajobrazu, ochrona lasów, powierzchni ziemi).
3. Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii: wykorzystanie energii odnawialnej.
4. Jakość środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne: gospodarka wodno – ściekowa, gospodarowanie odpadami, oddziaływanie hałasu, pola elektromagnetyczne, awarie przemysłowe.

W polityce ekologicznej państwa w ramach celów średniookresowych do 2010 roku sformułowano następujące zadania na lata 2003-2007:

Cele w zakresie gospodarki odpadami:

1. Pełne wprowadzenie w życie regulacji prawnych zawartych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach oraz rozporządzeniach wykonawczych do tej ustawy zgodnie z przyjętym harmonogramem;
2. Ratyfikację konwencji międzynarodowych dotyczących gospodarki odpadami oraz dostosowanie do wymagań tych konwencji prawodawstwa krajowego;

3. Zwiększenie poziomu odzysku (recykling) odpadów przemysłowych poprzez odpowiednią politykę podatkową i system opłat za korzystanie środowiska;
4. Stworzenie podstaw dla nowoczesnego gospodarowania odpadami komunalnymi zapewniającej wzrost odzysku zmniejszającego ich masę.

Zadania o charakterze priorytetowym, które w ramach realizacji wyżej wymienionych celów należy wykonać w latach 2003 – 2006:

- zakończenie wdrażania przepisów prawa w zakresie gospodarki odpadami, zmienionego w latach 2001 – 2002 w ramach harmonizacji z prawem Unii Europejskiej, poprzez uruchomienie systemów ewidencji i kontroli odpadów oraz opracowanie i podjęcie realizacji krajowego i wojewódzkich planów gospodarki odpadami,
- opracowanie i rozpoczęcie realizacji programów unieszkodliwiania odpadów szczególnie niebezpiecznych, objętych przepisami Konwencji Sztokholmskiej w sprawie trwałych zanieczyszczeń organicznych (2004r.),
- opracowanie i realizację krajowego i regionalnych planów zintegrowanego gospodarowania odpadami niebezpiecznymi, obejmującymi sieć magazynów, w tym szczególnie magazynów odpadów powypadkowych, oraz sieć instalacji do unieszkodliwiania (2006 r.).

7.1.3 Gospodarka odpadami w narodowej strategii ochrony środowiska

Dokument pt. „Narodowa strategia ochrony środowiska na lata 2000 – 2006” określa między innymi strategię gospodarki odpadami dla naszego kraju. Określono w tym dokumencie następujące działania o charakterze inwestycyjnym (inwestycje na lata 2003-2006):

- wdrażanie istniejących programów gospodarki odpadami w mniejszych jednostkach osiedleńczych,
- realizacja inwestycji rewitalizacyjnych na terenach zdegradowanych,

W ramach działań pozainwestycyjnych określonych ww. dokumencie proponuje się objęcie usługami w zakresie zorganizowanego wywozu odpadów komunalnych 95% populacji Polski. Zamiar ten ma być zrealizowany do końca roku 2006.

7.1.4 Krajowy Plan Gospodarki Odpadami

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami obejmuje obszar całego kraju. Został sporządzony jako realizacja przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz.628 z późniejszymi zmianami), która w rozdziale 3 art.14 – 16 wprowadza obowiązek opracowania planów na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami zawiera zadania w zakresie gospodarki odpadami konieczne do realizacji celów zawartych w dokumencie p. t. „II Polityka Ekologiczna Państwa”, jak również określone w „Programie wykonawczym do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002 - 2010” i „Narodowym programie przygotowania do członkostwa” w obszarze „Środowisko” wraz z zestawem planów implementacyjnych, z uwzględnieniem Dyrektyw Unii Europejskiej w zakresie odpadów. Stanowi on wykaz wytycznych w dziedzinie gospodarki odpadami komunalnymi, przemysłowymi, w tym niebezpiecznymi, obligatoryjnych dla planów niższego szczebla.

Cele w sektorze komunalnym:

- objęcie wszystkich mieszkańców kraju zorganizowaną zbiórką odpadów; a co za tym idzie wyeliminowanie niekontrolowanego wprowadzania odpadów komunalnych do środowiska,
- podnoszenie świadomości społecznej obywateli,
 - zapewnienie odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych dla osiągnięcia w roku 2007:
 - a) poziomu odzysku – 50%,
 - b) poziomu recyklingu – 25%,
- kompostowanie odpadów zielonych,
- wydzielanie odpadów budowlanych wchodzących w strumień odpadów komunalnych,
- intensyfikacja działań w zakresie zamykania, rekultywacji lub modernizacji nieefektywnych składowisk odpadów komunalnych; budowa składowisk regionalnych wg. standardów UE.

Preferuje się kojarzenie gospodarki odpadami komunalnymi ulegającymi biodegradacji z gospodarką komunalnymi osadami ściekowymi oraz budowę wspólnych zakładów odzysku i unieszkodliwiania. Natomiast dążyć się będzie do zamykania składowisk nie spełniających wymagań technicznych.

Cele w sektorze gospodarczym:

- dwukrotne zwiększenie udziału odzyskiwanych i ponownie stosowanych w procesach produkcyjnych odpadów przemysłowych w porównaniu ze stanem z 1990 r.,
- rozszerzenie mechanizmów rynkowych oraz przygotowanie skutecznych instrumentów ekonomicznych,
- wdrożenie systemów pełnej i wiarygodnej ewidencji odpadów i metod ich zagospodarowywania (bazy danych),
- identyfikacja zagrożeń i rozszerzenie zakresu prac na rzecz likwidacji starych składowisk odpadów, modernizacji składowisk eksploatowanych oraz rekultywacji terenów zdegradowanych,
- wdrożenie skutecznego systemu kontroli i nadzoru nad gospodarowaniem odpadami, w tym prowadzenie monitoringu,
- rozszerzenie zakresu prac badawczo-rozwojowych nad nowymi technologiami odzysku i ponownego zastosowania odpadów,
- kontynuację prac badawczo-rozwojowych dotyczących technologii małodopadowych oraz technologii odzysku i ponownego użycia odpadów.

Cele w gospodarowaniu odpadami niebezpiecznymi:

- całkowite zniszczenie i wyeliminowanie PCB ze środowiska do 2010 r. poprzez kontrolowane unieszkodliwienie PCB oraz dekontaminację lub unieszkodliwienie urządzeń zawierających PCB,
- zapewnienie odzysku i recyklingu olejów smarowych (z wyłączeniem olejów bazowych i olejów przepracowanych) do roku 2007 zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- zapewnienie bezpiecznego dla zdrowia ludzi usunięcia wyrobów zawierających azbest i zdeponowania ich na wyznaczonych składowiskach w sposób eliminujący ich negatywne oddziaływanie,
- likwidację do 2010 r. mogilników zawierających przeterminowane środki ochrony roślin,
- zapewnienie odzysku i recyklingu zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych do 2007 roku zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- w wycofanych z użytkowania samochodach:
 - do 2003 roku – eliminację w konstruowanych samochodach związków ołowiu, kadmu, rtęci, chromu sześciowartościowego;

- do 2006 roku – ponowne wykorzystanie części i odzysk surowców w ilości stanowiącej 95% średniej masy pojazdu;
- minimalizacja ilości powstawania specyficznych odpadów medycznych, wymagających szczególnych metod unieszkodliwiania na drodze termicznego przekształcania poprzez segregację odpadów u źródła powstania, a także eliminacji nieprawidłowych praktyk w gospodarowaniu odpadami medycznymi.

Cele w gospodarce komunalnymi osadami ściekowymi:

- zwiększenie stopnia kontroli obrotu komunalnymi osadami ściekowymi celem zapewnienia maksymalnego bezpieczeństwa zdrowotnego i środowiskowego,
- zwiększenie stopnia przetworzenia komunalnych osadów ściekowych,
- maksymalizacja stopnia wykorzystania substancji biogennej zawartych w osadach przy jednoczesnym spełnieniu wszystkich wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego i chemicznego.

7.2 Polityka i strategia Województwa Łódzkiego w zakresie gospodarki odpadami

7.2.1. Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego

Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Łódzkiego ustala między innymi następujące cele:

1. Wprowadzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych dla wszystkich miast powyżej 2 500 mieszkańców. Stacja selektywnej zbiórki obsługuje maksimum 500 mieszkańców, a systemowi selektywnej zbiórki będą poddawane makulatura, szkło, tworzywa sztuczne i metale.
2. Wybudowanie w rejonie miasta Łodzi dużej instalacji termicznego przekształcania odpadów komunalnych o wydajności ok. 200 000 – 250 000Mg/a obsługującej oprócz Łodzi również sąsiednie miasta – Pabianice, Zgierz, Ozorków, Aleksandrów Łódzki, Łask, Kostantynów, Brzeziny, Tuszyń, Stryków. Alternatywnie budowa dużego zakładu termicznego przekształcania odpadów w rejonie południowo – wschodnim województwa, obejmująca swym zasięgiem miast tego rejonu, Łodzi oraz sąsiednich miast.

3. Zorganizowanie punktów selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych wyodrębnionych ze strumienia odpadów komunalnych.
4. Przeprowadzenie identyfikacji oraz likwidacji wszystkich składowisk na terenie województwa niespełniających wymagań określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów lub też ich modernizacja umożliwiająca dotrzymanie w/w wymagań (do roku 2012).
5. Inicjowanie i wspomaganie polegające na szerokiej edukacji ekologicznej społeczeństwa, ukierunkowanej w szczególności na szerzeniu idei selektywnej zbiórki odpadów.
6. Uzupelnienie inwentaryzacji obiektów, w których wykorzystano wyroby zawierające azbest.
7. Zorganizowanie punktów odbioru i demontażu odpadów wielkogabarytowych początkowo jeden w powiecie, docelowo jeden w gminie.
8. Zorganizowanie efektywnego systemu zbiórki i ponownego wykorzystania odpadów budowlanych.
9. Opracowanie szczegółowego harmonogramu realizacyjnego usunięcia urządzeń i instalacji zawierających PCB i przeprowadzenie całkowitej likwidacji i dekontaminacji urządzeń zawierających PCB do roku 2010.
10. Wykonanie pełnej inwentaryzacji wraz z przeglądem ekologicznym miejsc magazynowania i składowania przeterminowanych środków ochrony roślin celem określenia stopnia zagrożenia dla środowiska, przybliżonego składu zawartości mogilnika, niezbędnego zakresu prac likwidacyjnych oraz szacunkowych kosztów realizacji likwidacji.

7.3. Plan Gospodarki Odpadami Powiatu Łaskiego

Do głównych zadań zawartych w Powiatowym Planie Gospodarki Odpadami należą:

- Objęcie zorganizowaną zbiórką wszystkich mieszkańców powiatu.
- Budowa Gminnych Zbiornic Odpadów (GZO) – docelowo 1 w gminie.
- Likwidacja dzikich wysypisk.
- Likwidacja mogilnika w Dobkowie.
- Rozważenie budowy kompostowni i sortowni w jednej z gmin.
- Edukacja ekologiczna mieszkańców.

- Wprowadzenie objazdowej zbiórki odpadów wielkogabarytowych oraz odpadów niebezpiecznych wytwarzanych w grupie odpadów komunalnych

7.4. Główne akty prawne regulujące gospodarkę odpadami wraz z projektami zmian

- 1.Ustawa o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z późniejszymi zmianami) z dnia 27 kwietnia 2001 roku,
- 2.Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. Nr 132, poz.622 z późniejszymi zmianami) z dnia 13 września 1996 rok.
- 3.Ustawa - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627) z dnia 27 kwietnia 2001 roku.
- 4.Ustawa o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawa o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085) z dnia 27 lipca 2001 r.
- 5.Ustawa o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz.U. Nr 63, poz. 638) z dnia 11 maja 2001 roku.
- 6.Ustawa o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dz. U. Nr 63, poz.639) z dnia 11 maja 2001 roku.
- 7.Ustawa o samorządzie gminnym (Dz. U. Nr 16, poz.95 z późniejszymi zmianami) z dnia 8 marca 1990 roku.
- 8.Ustawa o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 7 poz. 78 z 2003 r) z dnia 19 grudnia 2002 roku.
- 9.Ustawa o zmianie ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. Nr 11 poz. 97 z 2004 r.) z dnia 18 grudnia 2003 roku.

Przepisy zawarte w/w ustawach oraz rozporządzenia wydane na podstawie tych ustaw określają obowiązki, uprawnienia i odpowiedzialność podmiotów prawnych i osób fizycznych w zakresie ochrony środowiska oraz gospodarki odpadami.

Niektóre projekty aktów prawnych

Projekt ustawy o zmianie ustawy o odpadach.

Celem nowelizacji jest nałożenie na niektórych posiadaczy odpadów dodatkowych obowiązków, mających na celu ograniczenie zjawiska kradzieży niektórych elementów i części wyposażenia sieci wodociągowych i kanalizacyjnych (takich jak pokrywy włazów wodociągowych

i kanalizacyjnych czy kratki ściekowe) czy też urządzeń energetycznych, trakcyjnych, zabezpieczenia ruchu kolejowego. Dodatkowe obowiązki będą obejmowały: obowiązek wystawienia karty przekazania odpadu dla wszystkich odpadów za wyjątkiem odpadów komunalnych przekazywanych podmiotom prowadzącym usługi w zakresie usuwania tych odpadów; obowiązek okresowego przekazywania informacji wskazujących posiadaczy, od których posiadacz prowadzący odzysk, unieszkodliwianie, zbieranie lub transport odpadów przejął określone rodzaje odpadów; umieszczanie na karcie przekazywania odpadu numeru dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby, gdy posiadaczem przekazującym odpady jest osoba fizyczna nieprowadząca działalności gospodarczej.

Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie warunków, w których uznaje się, że odpady wymienione na liście odpadów niebezpiecznych nie stanowią odpadów niebezpiecznych oraz sposobu ustalenia spełnienia tych warunków.

Delegacja do ww. rozporządzenia znajduje się w ustawie o odpadach, Art. 4. ust. 1 pkt. 2. Wejście w życie rozporządzenia może spowodować zmniejszenie udziału odpadów niebezpiecznych w bilansie wszystkich odpadów poprzez zmianę ich klasyfikacji, jeżeli spełnią one wymagane warunki.

Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ograniczeń i zakazów stosowania określonych substancji używanych do produkcji opakowań.

Projektowane rozporządzenie wpłynie na zmniejszenie szkodliwości dla środowiska i zdrowia określonych rodzajów opakowań.

8. Cele przewidziane do realizacji w gospodarce odpadami na terenie Gminy Wodzierady w latach 2004-2010

Podstawą do wyznaczenia celów w gospodarce odpadami dla Gminy Wodzierady były następujące dokumenty:

1. Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Łaskiego,
2. Plan Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego,
3. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami.

Cele ww. Opracowaniach przedstawiono w dwóch horyzontach czasowych:

1. cele krótkookresowe do roku 2006,
2. cele średniookresowe do roku 2010.

8.1 Cele krótkookresowe 2004-2006

Cele krótkookresowe lata 2003 – 2006:

1. Objęcie zorganizowaną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców powiatu.
2. Skierowanie w roku 2006 na składowiska do 83% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995).
3. Osiągnięcie w roku 2006 zakładanych limitów odzysku i recyklingu poszczególnych odpadów:
 - opakowania z papieru i tektury: 45%,
 - opakowania ze szkła: 35%,
 - opakowania z tworzyw sztucznych: 22%,
 - opakowania metalowe: 35%,
 - opakowania wielomateriałowe: 20%,
 - odpady wielkogabarytowe: 26%
 - odpady budowlane: 20%
 - odpady niebezpieczne (z grupy odpadów komunalnych): 22%

4. Deponowanie na składowiskach nie więcej niż 76% wytworzonych odpadów komunalnych

8.2 Cele średniookresowe 2007-2010

Cele średniookresowe na lata 2007 – 2014:

1. Deponowanie na składowiskach nie więcej niż 51% wszystkich odpadów komunalnych.
2. Skierowanie w roku 2010 na składowiska nie więcej niż 75% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do roku 1995).
3. Osiągnięcie w roku 2010 zakładanych limitów odzysku i recyklingu poszczególnych odpadów:
 - opakowania z papieru i tektury: 50%,
 - opakowania ze szkła: 45%,
 - opakowania z tworzyw sztucznych: 30%,
 - opakowania metalowe: 45%,
 - opakowania wielomateriałowe: 30%,
 - odpady wielkogabarytowe: 50%
 - odpady budowlane: 40%
 - odpady niebezpieczne (z grupy odpadów komunalnych): 50%
 - likwidacja mogilnika w Dobkowie.

9. Koncepcja systemu gospodarki odpadami komunalnymi dla Gminy Wodzierady

Koncepcja systemu gospodarki odpadami dla terenu gminy powstała głównie w oparciu o Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Łaskiego, Plan Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego, a także obowiązujące akty prawne. Zaproponowany system zbiórki odpadów od mieszkańców gminy będzie obejmował:

1. rozwój selektywnej zbiórki odpadów użytecznych (z podziałem na szkło, papier, tworzywa sztuczne, metale, odpady wielkogabarytowe);
2. wprowadzenie zbiórki odpadów budowlanych, zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych;
3. wprowadzenie zbiórki odpadów ulegających biodegradacji;

Dodatkowo system będzie obejmował gospodarkę odpadami niebezpiecznymi a także odpadami medycznymi i weterynaryjnymi powstającymi na terenie gminy Wodzierady. Do systemu włączono gospodarkę odpadami powstającymi w obiektach infrastruktury. Wprowadzenie systemu powinno być poprzedzone akcją edukacyjną w zakresie selektywnej zbiórki odpadów (z uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych).

9.1 Proponowany system gospodarki odpadami na terenie Gminy Wodzierady

W celu rozwiązania problemów gospodarki odpadami komunalnymi na szczeblu ponadlokalnym Wojewódzki Plan Gospodarki odpadami zakłada utworzenie czterech stref. W każdej ze stref założono budowę odrębnych instalacji do zagospodarowania odpadów. Powiat Łaski i gmina Wodzierady znajduje się w strefie centralnej. Proponowany system opiera się o założenia w/w strefy. Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami proponuje urządzenie Gminnych Zbiornic Odpadów.

9.1.1 Rozwiązania w zakresie selektywnego zbierania odpadów

Proponowany system gospodarki odpadami polega na uzupełnieniu i rozszerzeniu istniejącego systemu selektywnego zbierania surowców wtórnych: szkła, tworzyw sztucznych, metali, papieru i tektury oraz odpadów wielkogabarytowych.

Odpady ulegające biodegradacji zaleca się zagospodarowywać we własnym zakresie w przydomowych kompostowniach. System selektywnej zbiórki odpadów powinien objąć swym działaniem teren całej gminy.

Proponuje się przyjęcie następujących rozwiązań:

1. w zabudowie jednorodzinnej wprowadzić system workowy; każda posesja zostanie wyposażona w zestaw kolorowych, polietylenowych worków o pojemności 70 l z następującym przeznaczeniem: szło, papier, tworzywa sztuczne, metale (puszki aluminiowe) – system ten należy wprowadzić tylko w tych rejonach, które nie są objęte obecnym systemem;
2. podmioty gospodarcze działające na terenie gminy powinny posiadać własne pojemniki do selektywnego gromadzenia wytworzonych przez siebie odpadów, ich wielkość powinna być dostosowana do indywidualnych potrzeb;
3. odpady organiczne w zabudowie jednorodzinnej proponuje się kompostować w przydomowych kompostownikach; wprowadzenie metody kompostowania powinno być poprzedzone akcją edukacyjną.

9.1.2 Zbiórka odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych

Podobnie jak pozostałe odpady także odpady niebezpieczne powinny być zbierane w sposób selektywny. Odpady ze względu na duże zagrożenie jakie stwarzają dla środowiska powinny być zbierane i przekazywane do unieszkodliwienia. W tym celu w określonych dniach przez teren gminy przejeżdżałby specjalny pojazd (z firmy posiadającej zezwolenie na odbiór odpadów niebezpiecznych) i zbierał odpady niebezpieczne. Zaleca się także ustawienie pojemników do zbiórki zużytych baterii oraz przeterminowanych lekarstw. Pojemniki do ich zbiórki powinny zostać postawione w miejscach w których można nabyć produkty pełnowartościowe.

W 2002 r. została podpisana umowa z firmą: Zakład Przetwórstwa Rolnego "Danielów" Sp. z o.o. na odbiór i utylizację padłych zwierząt. Odbiór odbywa się na zasadzie telefonicznego zgłoszenia.

9.1.3 Zbiórka odpadów wielkogabarytowych

Odpady wielkogabarytowe są to odpady powstające w gospodarstwach domowych, które ze względu na swoją wielkość nie mieszczą się w standardowych pojemnikach na odpady - wymagają w związku z tym odrębnego zagospodarowania. Na terenie gminy Wodzierady brak jest systemu

zbiórki odpadów wielkogabarytowych. Według Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami na terenie Gminy Wodzierady powstało 68 Mg/r. Proponuje się, aby zbiórkę odpadów wielkogabarytowych prowadzić akcyjnie. Akcje najlepiej przeprowadzać dwa razy w roku (wiosna, jesień). Jeżeli zaszłaby taka konieczność wprowadzić należy system częstszego akcyjnego odbierania odpadów. Mieszkańcy powinni wcześniej zostać poinformowani o formie, miejscu i terminie zbiórki odpadów wielkogabarytowych, w którym mieszkańcy mogliby pozbywać się tego typu odpadów poza terminem określonych zbiórek.

9.1.4 Zbiórka gruzu budowlanego

W zakresie zbiórki odpadów budowlanych proponuje się dwa rozwiązania:

1. Zbiórkę odpadów z sektora budowlanego (głównie gruzu) i kamieni polnych w specjalnie wyznaczonych miejscach lub przy punktach gromadzenia odpadów wielkogabarytowych. Odpady mogli by tam dowozić mieszkańcy we własnym zakresie;
2. Gruz budowlany i inne odpady towarzyszące remontom mieszkań powinny być usuwane na zasadzie podstawienia przez przedsiębiorstwo wywozowe pojemnika np. KP-7 lub innego na zlecenie i koszt wytwarzającego odpady. Proponowane rozwiązanie jest w zgodzie z jedną z głównych zasad gospodarki odpadami - „zanieczyszczający płaci”. Zaznaczyć trzeba fakt, iż zgodnie z obowiązującymi przepisami wytwarzającym odpad jest podmiot świadczący usługi remontowo-budowlane. Tak więc ów podmiot jest odpowiedzialny za gospodarkę odpadami budowlanymi. System odbioru odpadów od mieszkańców powinien obejmować tylko odpady powstałe w wyniku prowadzenia prac we własnym zakresie (bez zlecenia podmiotom zewnętrznym).

9.1.5 Zbiórka zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych

Zbiórka zużytych urządzeń elektrycznych i elektronicznych powinna być realizowana na zasadach zbiórki akcyjnej. Specyfika odpadów (głównie stosowane technologie produkcji) powoduje, że odpad jest wytwarzany w bardzo dużych odstępach czasowych. Mieszkańcy powinni być poinformowani o miejscu zbiórki i czasie trwania akcji.

9.1.6 Odpady zawierające azbest

Odpady zawierające azbest powstają głównie w budownictwie w wyniku prac remontowych i rozbiórkowych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami rozbiórką obiektów zawierających azbest powinna się zajmować firma posiadająca odpowiednie zezwolenie. W ramach akcji edukacyjnej

mieszkańców powinno się odradzać samodzielne demontowanie elementów zawierających azbest. Zaznaczyć trzeba, że dobrze konserwowane wyroby azbestowe ograniczają w pewnym stopniu swoje negatywne oddziaływanie.

9.1.7 Wyeksploatowane pojazdy

Wyeksploatowane pojazdy z terenu gminy powinny być kierowane do punktu kasacji pojazdów, posiadającego zezwolenie od wojewody. Punkt może działać na terenie gminy jako osobny podmiot gospodarczy lub przy zakładzie mechaniki pojazdowej posiadającym odpowiednie upoważnienie od wojewody do prowadzenia unieszkodliwiania wraków samochodowych. Jednocześnie należy prowadzić akcję informacyjno – edukacyjną wśród społeczeństwa, a także dla zakładów mechaniki pojazdowej, w celu wskazania zagrożeń spowodowanych nieprawidłowym postępowaniem z tego rodzaju odpadami.

W najbliższym czasie powinny wejść w życie przepisy regulujące postępowanie z wrakami samochodowymi zgodne z wytycznymi UE. W ramach wprowadzanych przepisów przewiduje się dofinansowanie systemu zagospodarowania tego rodzaju odpadów.

Obecna sytuacja rynkowa pozwala przypuszczać iż podmioty zajmujące się kasacją pojazdów będą zainteresowane bezpłatnym (lub za niewielką opłatą) odbiorem wraków od ich dotychczasowych użytkowników. Należałoby podjąć rozmowy z podmiotami działającymi w okolicy.

9.1.8 Zużyte opony

W zakresie gospodarki zużytymi oponami proponuje się podpisanie porozumienia pomiędzy zakładami mechaniki pojazdowej i zakładami wulkanizacyjnymi a władzami gminy w sprawie gromadzenia tego rodzaju odpadu. Po podpisaniu porozumienia należy przeprowadzić akcję informacyjną na temat systemu zbiórki zużytych opon. Obecna sytuacja na rynku pozwala przypuszczać, że odbiór opon od tych podmiotów będzie się odbywał bezpłatnie lub za niewielką zapłatą firm odbierających.

9.1.9 Oleje przepracowane (zużyte)

Przepracowane oleje ze względu na swoją specyfikę powinny być szczególnie traktowane. Systemem zbiórki oleju przepracowanego powinny być objęte wszystkie zakłady mechaniki pojazdowej oraz stacje paliw. Obecna sytuacja na rynku powoduje, że za przekazanie odpadu w postaci oleju przepracowanego płaci firma odbierająca. Mieszkańcy gminy muszą być poinformowani o istniejącym systemie zbiórki odpadu.

9.1.10 Proponowany system zbiórki odpadów z innych źródeł

W celu zminimalizowania ilości odpadów kierowanych na składowisko proponuje się wdrożenie selektywnej zbiórki odpadów w szkołach, przedszkolach, cmentarzach itp.

Wprowadzenie zasad selektywnej zbiórki u dzieci i młodzieży jest jednym z podstawowych elementów kreowania postawy proekologicznej w społeczeństwie. Ustawienie pojemników w szkołach powinno być poprzedzone akcją edukacyjną. Na terenie cmentarza proponuje się ustawienie pojemników: na odpady ulegające biodegradacji, szkło i tworzywa sztuczne (np. znicze).

9.2 Harmonogram i przebieg realizacji zaproponowanego systemu gospodarki odpadami

Przewiduje się etapowe wdrażanie zaproponowanego systemu gospodarki odpadami na terenie Gminy Wodzierady. Wykaz zadań wraz ze wskazaniem czasu ich wykonania przedstawia harmonogram w punkcie 11 niniejszego opracowania.

10. Działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami

Działalność wszelkich jednostek organizacyjnych oraz obywateli powinna się opierać na racjonalnej gospodarce odpadami. Działania w zakresie gospodarki odpadami powinny przede wszystkim skupić się na ograniczeniu ilości wytwarzanych odpadów. W przypadku, gdy nie będzie możliwości zapobiegania powstawaniu odpadów powinny one być odpowiednio zagospodarowane zgodnie z obowiązującymi przepisami. Jak największa ilość odpadów powinna być przekazywana do ich ponownego wykorzystania, najlepiej u źródła powstawania odpadów. Jeżeli odpady nie będą mogły być ponownie wykorzystane, należy je zagospodarować w sposób nie zagrażający zdrowiu ludzi i środowisku.

10.1 Działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami w sektorze komunalnym

Dla poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami przede wszystkim należy skupić się na działaniach prowadzących do ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów. Aby osiągnąć zamierzony cel należałoby wprowadzić następujące działania:

1. przeprowadzić akcję edukacyjną aby podnieść poziom świadomości obywateli,
2. przeprowadzić akcję informacyjną w celu wskazania sposobów gospodarowania odpadami,
3. przeprowadzać akcje utrwalające i promujące korzystne postawy dla gospodarki odpadami,
4. wprowadzanie instrumentów ekonomicznych (np. uzależnienie kosztów usuwania odpadów od ilości, rodzaju),

Następne działania powodujące poprawę gospodarki odpadami w gminie to osiągnięcie odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu odpadów (zgodnie z planami wyższego szczebla – powiat, województwo, kraj):

1. ulegających biodegradacji,
2. wielkogabarytowych,
3. opakowaniowych,
4. budowlano-remontowych pochodzących z sektora komunalnego,
5. niebezpiecznych zawartych w odpadach komunalnych.

10.1.1 Odzysk i unieszkodliwianie odpadów ulegających biodegradacji

Zgodnie z przepisami zawartymi w Dyrektywie Rady 1999/31/EC w art. 5 określa się wymagania w zakresie deponowania na składowiskach odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. Uwzględniając wymagania planów szczebla wyższego oraz wytyczne zawarte w przepisach należy przyjąć, że ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania powinny wynosić:

1. w 2010 roku – 75% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonej w 1995 roku,
2. w 2013 roku – 50% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonej w 1995 roku,
3. w 2020 roku – 35% (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonej w 1995 roku.

10.1.2 Odpady wielkogabarytowe

Odpady wielkogabarytowe ze względu na swoją specyfikę wymagają odrębnego systemu ich zagospodarowania. Odpady te najczęściej są wytwarzane w gospodarstwach domowych i obiektach infrastruktury, rzadziej w sektorze gospodarczym. Najbardziej typowymi odpadami wielkogabarytowymi są: zużyty sprzęt AGD (kuchenki, lodówki), stare meble, zużyte urządzenia elektroniczne.

Zgodnie z wytycznymi zawartymi w planach wyższego rzędu wytyczono na najbliższe lata następujące zadania:

1. osiągnięcie w roku 2006 co najmniej 26 % odzysku i recyklingu z masy wytworzonych odpadów;
2. osiągnięcie w roku 2010 co najmniej 50 % odzysku i recyklingu z masy wytworzonych odpadów;

Na terenie powiatu łaskiego proponuje się przeprowadzać zbiórkę objazdową 2 - 4 w ciągu roku po uprzednim ogłoszeniu.

10.1.3 Odpady opakowaniowe

Gospodarkę odpadami opakowaniowymi regulują następujące przepisy: ustawa o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dz. U. Nr 63, poz. 639 z 2001 r.) oraz rozporządzenie w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych (Dz. U. Nr 104, poz. 982 z 2003 r.). Są to nowe przepisy, które wprowadzają wytyczne zgodne z zasadami obowiązującymi w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Przewiduje się podwyższenie poziomów odzysku wskazanych ww. rozporządzeniu po roku 2007.

Zakłada się osiągnięcie docelowych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych:

1. w roku 2005

- opakowania z papieru i tektury – 45%
- opakowania ze szkła – 35 %
- opakowania z tworzyw sztucznych – 22%
- opakowania metalowe – 35%
- opakowania wielomateriałowe – 20%

2. w roku 2010

- opakowania z papieru i tektury – 50%
- opakowania ze szkła – 45 %
- opakowania z tworzyw sztucznych – 30%
- opakowania metalowe – 45%
- opakowania wielomateriałowe – 30%

10.1.4 Odpady budowlane

Do grupy odpadów budowlanych zaliczamy odpady powstałe w wyniku prowadzenia prac rozbiórkowych i remontowych. Odpady budowlane nie są typem odpadów jednorodnych. Najczęściej możemy spotkać: gruz betonowy, gruz ceglany, szkło, tworzywa sztuczne, elementy metalowe, drewno.

10.1.5 Odpady niebezpieczne

Odpady niebezpieczne znajdujące się w strumieniu odpadów komunalnych stanowią bardzo duże zagrożenie dla środowiska naturalnego. W odpadach komunalnych możemy m. in. wyróżnić następujące rodzaje odpadów niebezpiecznych:

- baterie i akumulatory
- lampy fluorescencyjne (tzw. świetlówki)
- detergenty i opakowania po detergentach zawierające substancje niebezpieczne
- przeterminowane lekarstwa
- odczynniki fotograficzne
- pojemniki po farbach
- zużyte urządzenia elektroniczne i elektryczne
- oleje przepracowane oraz substancje nimi zanieczyszczone (np. szmaty)
- urządzenia zawierające freony

Zgodnie ze strategią zawartą w planach gospodarki odpadami wyższego szczebla zakłada się następujące poziomy odzysku:

1. 22% do roku 2005
2. 50% do roku 2010

10.2 Działania zmierzające do poprawy sytuacji w zakresie gospodarki odpadami w sektorze gospodarczym

Aby gospodarka odpadami w przedsiębiorstwach działała sprawnie i realizowała wytyczne krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne, są potrzebne następujące działania:

1. informować osoby rozpoczynające działalność gospodarczą o ciążyących na podmiotach gospodarczych obowiązkach z zakresu ochrony środowiska, a szczególnie gospodarki odpadami,
2. dążyć do uregulowania gospodarki odpadami w istniejących podmiotach gospodarczych,
3. dążenie do minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów poprzez udoskonalanie technologii,
4. edukować kadrę kierowniczą w zakresie obowiązków w gospodarce odpadami i postępowania zgodnie z obowiązującymi przepisami,
5. opracowanie programu usuwania azbestu na terenie gminy,

6. stworzenie możliwości zbiórki złomu akumulatorowego powstającego w rozproszeniu (jeżeli zachodzi taka konieczność – tzn. nie pojawiła się oferta skupu od podmiotów komercyjnych),
7. organizacja systemu zbiórki odpadów weterynaryjnych,
8. zorganizowanie systemu zbiórki zużytych olejów powstających w rozproszeniu (jeżeli zachodzi taka konieczność – tzn. nie pojawiła się oferta skupu od podmiotów komercyjnych).

11. Zadania inwestycyjne i pozainwestycyjne w gospodarce odpadami dla Gminy Wodzierady wraz z harmonogramem realizacji w latach 2004-2010

Do realizacji celów wyznaczonych w Gminnym Planie Gospodarki Odpadami należy określić szereg zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych. Do grupy zadań pozainwestycyjnych zaliczyć możemy: intensyfikację działań związanych z odpowiednim funkcjonowaniem systemu selektywnej zbiórki odpadów, edukację ekologiczną oraz monitoring gospodarki odpadami.

Tabela nr 14 Harmonogram realizacji przedsięwzięć dla Gminy Wodzierady

<i>Lp.</i>	<i>Zadanie</i>	<i>Okres realizacji</i>	<i>Jednostka odpowiedzialna</i>
1	Objęcie zorganizowaną zbiórką odpadów komunalnych 100% ogólnej liczby mieszkańców gminy	2004-2006	Wójt Gminy
2	Rozwój systemu selektywnej zbiórki surowców wtórnych obejmującego wszystkich mieszkańców	2004-2010	Wójt Gminy
3	Wprowadzenie systemu zbiórki odpadów wielkogabarytowych	2004-2010	Wójt Gminy
4	Wprowadzenie i rozwój systemu zbiórki odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych	2005 – 2010	Wójt Gminy
5	Wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji (w tym poprzez kompostowanie przydomowe)	2004 -2010	Wójt Gminy
6	Inwentaryzacja i likwidacja nielegalnych składowisk odpadów tzw. „dzikich wysypisk”	2004-2010	Wójt Gminy
7	Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy w zakresie wprowadzanego systemu gospodarki odpadami	2004-2010	Wójt Gminy
12	Monitoring usuwania azbestu	2004-2006	Wójt Gminy Nadzór Budowlany
13	Organizacja zbiórki wycofywanych z eksploatacji urządzeń elektrycznych i elektronicznych	2005-2010	Wójt Gminy
16	Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na zasadach określonych w planie gospodarki odpadami przy współpracy z podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi oraz włączenie gminy do dużego systemu gospodarki odpadami (powiatowego lub większego)	2004-2011	Wójt Gminy
17	Opracowanie projektu likwidacji mogilnika w Dobkowie	2010	Wójt Gminy

12. Program promocji i edukacji w zakresie gospodarki odpadami

Jednym z najważniejszych elementów realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Wodzierady jest wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa, biorącego aktywny udział w procesie zagospodarowania odpadów. Edukacja ekologiczna jest procesem, którego głównym celem jest ukształtowanie aktywnej i odpowiedzialnej postawy mieszkańców w sferze konsumpcji, a także postępowania z odpadami. Edukacja jest typowym procesem kształcenia, który nie powinien ograniczać się do środowiska szkolnego lecz powinien obejmować szerszy krąg ludzi pochodzących z różnych środowisk. W zakresie gospodarki odpadami świadomość ekologiczna jest niewystarczająca dlatego też konieczne jest przeprowadzenie edukacji ekologicznej. Stosuje się dwa rodzaje edukacji ekologicznej:

- Formalną obejmującą kształcenie dzieci i młodzieży oraz dorosłych na wszystkich szczeblach kształcenia,
- Nieformalną która stanowi uzupełnienie edukacji formalnej i jest organizowana wspólnie z organizacjami o profilu ekologicznym. Edukacja nieformalna odbywa się poprzez organizowanie imprez, konkursów, wycieczek.

Realizacja edukacyjnego programu gospodarki odpadami powinna być finansowana ze środków powiatowych i gminnych funduszy zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 623), art. 406 – 408. Rozważa się również inne źródła finansowania (m. in. Środki polityki finansowej UE)

Odbiorcami edukacyjnego programu gospodarki odpadami powinni być:

- dzieci i młodzież,
- nauczyciele,
- dorośli mieszkańcy w różnych grupach zawodowych.

Szczególną grupą mieszkańców, którzy powinni być również objęci systemem edukacyjnym są przedsiębiorcy oraz kadra kierownicza podmiotów gospodarczych.

Proponuje się aby całe społeczeństwo Gminy Wodzierady uczestniczyło w programie edukacyjno – informacyjnym związanym z gospodarką odpadami.

Dla dzieci w wieku przedszkolnym zaleca się przygotowanie gazetek ściennych, przedstawień na temat segregacji odpadów. Poleca się zorganizowanie np. wycieczki do punktu segregacji odpadów lub zakładów zajmujących się gospodarką odpadami. Przed przystąpieniem do zorganizowania wycieczki należy przeprowadzić pogadankę na temat rodzajów odpadów powstających w domu i na terenie przedszkola. Po powrocie dzieci uczestniczą w konkursie plastycznym.

Program edukacyjny dla pozostałych dzieci i młodzieży oprócz zawartych w programach nauczania treści będzie polegał na:

- Przeprowadzeniu pogadań przez nauczycieli i specjalistów ds. gospodarki odpadami wraz z rozpropagowaniem ulotek, broszur, planów lekcji i innych materiałów reklamowych,
- Cykliczne powtarzanie tematów dotyczących gospodarki odpadami ze szczególnym uwzględnieniem selektywnej zbiórki odpadów.

W ramach zajęć dodatkowych proponuje się:

- Konkursy plastyczne, fotograficzne,
- Konkursy terenowe (np. wyszukiwanie “dzikich” wysypisk odpadów)
- Wykonanie broszur, ulotek i plakatów o tematyce ekologicznej przez uczniów na zajęciach w ramach kółka plastycznego lub informatycznego,
- Przeprowadzenie prostych ćwiczeń praktycznych w ramach kółka chemicznego, dotyczących np. sposobów wykorzystania odpadów.

Dla pracowników poszczególnych grup zawodowych oraz przedsiębiorców i kadry kierowniczej podmiotów gospodarczych program powinien być realizowany w ramach cyklu szkoleń, organizowanych w formie warsztatów. Szkolenia powinny być przygotowane i przeprowadzane przez specjalistów z zakresu gospodarki odpadami. Materiały szkoleniowe wraz z propozycjami ulotek, plakatów, broszur, powinny być zawarte i rozpowszechnione w ramach prowadzonego szkolenia. W celu osiągnięcia lepszych efektów szkoleniowych należy stosować odpowiednio dobrane formy przekazu np. pogadanka. Uzupełnieniem szkoleń powinny być wycieczki fakultatywne zorganizowane na najbliższej zlokalizowane składowisko czy sortownię odpadów.

Dla grupy dorosłych mieszkańców zalecaną formą edukacji jest rozpowszechnianie ulotek, broszur, plakatów oraz udzielanie profesjonalnych porad przez pracowników gminy. Każdą z akcji

na rzecz zbiórki odpadów należy poprzedzić rozmieszczeniem afiszy w najbardziej widocznych miejscach na terenie gminy (np. punkty handlowe).

13. Określenie instrumentów finansowych służących realizacji zamierzonych celów w Planie Gospodarki Odpadami

13.1 Źródła pozyskiwania funduszy

Inwestycje w dziedzinie gospodarki odpadami mogą być finansowane za pomocą środków pochodzących ze źródeł prywatnych, które stanowią środki własne inwestorów powiększone o komercyjne kredyty bankowe oraz ze źródeł publicznych. Do źródeł publicznych zaliczamy: budżet państwa, budżety jednostek samorządu terytorialnego, fundusze ekologiczne, środki pochodzące ze źródeł zagranicznych nie podlegające zwrotowi oraz pochodzące z funduszy Unii Europejskiej. Ponadto inwestycje w tej dziedzinie mogą wspierane być przez niezależne instytucje finansowe, organizacje międzynarodowe, fundacje czy towarzystwa leasingowe. Możliwe jest łączenie środków pochodzących z różnych źródeł oraz zawieranie umów na wspólną realizację inwestycji przez samorządy terytorialne i podmioty prawne.

W Polsce w zakresie gospodarki odpadami występują najczęściej następujące formy finansowania inwestycji:

1. Fundusze własne inwestorów;
2. Pożyczki, dotacje, dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów udzielane przez Narodowy i Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
3. Kredyty preferencyjne udzielane np. przez Bank Ochrony Środowiska (BOŚ S. A.) z dopłatami do oprocentowania lub ze środków donatorów, kredyty komercyjne, kredyty konsorcjonalne;
4. Zagraniczna pomoc finansowa udzielana poprzez fundacje i programy pomocowe (np. z ekokonwersji poprzez EKOFUNDUSZ);
5. Kredyty międzynarodowych instytucji finansowych (Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju – EBOiR, Bank Światowy);
6. Kredyty i pożyczki udzielane przez banki komercyjne;
7. Leasing;

Funkcjonujący w Polsce system funduszy ekologicznych obejmuje: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie, powiatowe i gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Zasady funkcjonowania narodowego, wojewódzkich i powiatowych oraz gminnych funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej określa ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 ze zm.). Fundusze ekologiczne służą finansowaniu przedsięwzięć w dziedzinie ochrony środowiska i gospodarki

wodnej, zgodnie z celami wskazanymi w wyżej cytowanej ustawie. Podstawowymi źródłami zasilania wymienionych funduszy są środki z opłat za korzystanie ze środowiska, kar za naruszenie stanu środowiska, oraz opłat produktowych. Przychodami funduszy są też dobrowolne wpłaty, zapisy, darowizny, świadczenia rzeczowe, środki pochodzące z fundacji, wpływy z przedsięwzięć organizowanych na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Narodowy fundusz oraz wojewódzkie fundusze mają osobowość prawną. Fundusze gminne i powiatowe są funduszami celowymi pozostającymi w dyspozycji odpowiednich jednostek samorządu terytorialnego.

Inną formą finansowania inwestycji w zakresie gospodarki odpadami i ochrony środowiska jest zagraniczna pomoc finansowa udzielana z fundacji i programów pomocowych takich jak:

- Fundacja EkoFundusz;
- Fundusze strukturalne i fundusz spójności;

oraz banki wspierające inwestycje ekologiczne.

13.2 Zasady oraz sposób finansowania przedsięwzięć priorytetowych

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Zasadniczym celem Narodowego Funduszu jest wspieranie finansowe przedsięwzięć podejmowanych dla poprawy jakości środowiska w Polsce. Główne kierunki jego działania określa II Polityka Ekologiczna Państwa, natomiast co roku aktualizowane są cele szczegółowe - dokumenty wewnętrzne Narodowego Funduszu, w tym zwłaszcza zasady udzielania pomocy finansowej oraz lista przedsięwzięć priorytetowych. W zakresie ochrony powierzchni ziemi, w tym ochrony środowiska przed odpadami, zakłada się dofinansowanie zadań inwestycyjnych zgodnych z niżej wymienionymi programami priorytetowymi:

- Rekultywacja terenów zdegradowanych przez wojska rosyjskie, polskie i przemysł;
- Likwidacja uciążliwości starych składowisk odpadów niebezpiecznych;
- Unieszkodliwianie odpadów powstających w związku z transportem samochodowym (autozłom, płyny eksploatacyjne, akumulatory, ogumienie, tworzywa sztuczne) oraz zbiórka i wykorzystanie olejów przepracowanych;
- Przeciwdziałanie powstawaniu i unieszkodliwianie odpadów przemysłowych i odpadów niebezpiecznych;

- Realizacja międzygminnych i regionalnych programów zagospodarowania odpadów komunalnych;

W Narodowym Funduszu obowiązują następujące formy dofinansowania:

- Pożyczki
- Pożyczki płatnicze
- Kredyty udzielane przez banki ze środków Narodowego Funduszu
- Dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek
- Dotacje
- Umorzenia

Wysokość dofinansowania udzielonego przez Narodowy fundusz jest uzależniona od efektywności wykorzystania środków Funduszu, z zastosowaniem zasady uzyskania optymalnego efektu ekologicznego i ekonomicznego.

Udzielone przez Narodowy Fundusz dofinansowanie, w formie pożyczek lub kredytów generalnie nie może przekroczyć 70% kosztów realizacji przedsięwzięcia.. Pożyczki mogą być częściowo umarżane, pod warunkiem terminowego wykonania zadań i osiągnięcia planowanych w nich efektów oraz terminowych spłat poszczególnych rat. Szczegółowe zasady udzielania i umarżania pożyczek, udzielania dotacji oraz dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek są uchwalone przez Radę Nadzorczą Funduszu.

O dofinansowanie ze środków Funduszu mogą ubiegać się:

- Jednostki samorządu terytorialnego i ich związki
- Administracja państwowa
- Przedsiębiorcy
- Jednostki szkolnictwa wyższego
- Jednostki organizacyjne ochrony środowiska
- Organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje)
- Osoby fizyczne

Warunki udzielania dofinansowania:

1. Udokumentowane pełne pokrycie planowanych kosztów przedsięwzięcia
2. Wywiązanie się przez Wnioskodawcę z obowiązku uiszczania opłat i kar, stanowiących przychody Narodowego Funduszu oraz wywiązywania się z innych zobowiązań w stosunku do funduszu
3. Przedsięwzięcie spełnia kryteria wyboru przedsięwzięć ustalonych przez Fundusz
4. Przedsięwzięcie nie może być zakończone
5. Wniosek spełnia wymagania formalne
6. Udzielone dofinansowanie nie może przekroczyć kosztów przedsięwzięcia
7. Zostało zapewnione zabezpieczenie zwrotu udzielonego dofinansowania
8. Została zawarta umowa cywilno – prawna określająca warunki dofinansowania zgodnie z wzorem stosowanym w Narodowym Funduszu

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Ze środków funduszu mogą być pokryte koszty poniesione po dniu podjęcia uchwały o przyznaniu dofinansowania. Środki funduszu nie mogą być wykorzystane na pokrycie kosztów związanych z przygotowaniem inwestycji oraz realizację zadań uzupełniających bezpośrednią inwestycję.

W Funduszu obowiązują następujące formy finansowania:

- Pożyczki
- Dotacje
- Dopłaty do kredytów bankowych

Dominującą formą pomocy finansowej ze środków są oprocentowane pożyczki udzielane na preferencyjnych warunkach. Istnieją możliwości częściowego umorzenia pożyczek. Dotacje mogą być udzielane na proekologiczne zadania inwestycyjne i modernizacyjne realizowane przez jednostki strefy budżetowej, jednostki samorządów i inne jednostki organizacyjne prowadzące działalność w zakresie ochrony zdrowia, profilaktyki zdrowotnej, pomocy społecznej, oświaty i kultury. Pomoc ze środków funduszu może być udzielona wszelkim podmiotom realizującym zadania z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, odpowiadające kryteriom wyboru przedsięwzięć na wniosek spełniający wymagania formalne.

Powiatowe i Gminne Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska w dziale II rozdziale 4 określa przeznaczenie środków finansowych funduszy gminnych i powiatowych.

Środki gminnych funduszy zgodnie z art.406 ww. ustawy przeznaczone są na:

- Edukację ekologiczną oraz propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju
- Wspomaganie realizacji zadań państwowego monitoringu środowiska
- Wspomaganie innych systemów kontrolnych i pomiarowych oraz badań stanu środowiska, a także systemów pomiarowych zużycia wody i ciepła
- Realizowanie zadań modernizacyjnych i inwestycyjnych, służących ochronie środowiska i gospodarce wodnej, w tym instalacji lub urządzeń ochrony przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji wodnej
- Urządzanie i utrzymywanie terenów zielonych, zadrzewień, zakrzewień, parków
- Realizację przedsięwzięć związanych z gospodarką odpadami
- Wspieranie działań przeciwdziałających zanieczyszczeniom
- Profilaktykę zdrowotną dzieci na obszarach, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska
- Wspieranie wykorzystania lokalnych źródeł energii odnawialnej oraz pomoc dla wprowadzania bardziej przyjaznych dla środowiska nośników energii
- Wspieranie ekologicznych form transportu
- Działania z zakresu rolnictwa ekologicznego bezpośrednio oddziałujące na stan gleby, powietrza i wód, w szczególności prowadzenie gospodarstw rolnych produkujących metodami ekologicznymi położonych na obszarach szczególnie chronionych na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody
- Inne zadania ustalone przez radę gminy, służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej, wynikające z zasady zrównoważonego rozwoju, w tym na programy ochrony środowiska
- Realizację przedsięwzięć związanych z ochroną powierzchni ziemi

Fundacja EkoFundusz

EkoFundusz jest fundacją powołaną w 1992 r. przez Ministra Finansów dla efektywnego zarządzania środkami finansowymi pochodzącymi z zamiany części zagranicznego długu na wspieranie przedsięwzięć w ochronie środowiska (tzw. konwersja długu). Dotychczas decyzję o ekokonwersji polskiego długu podjęły Stany Zjednoczone, Francja, Szwajcaria, Włochy i Szwecja. EkoFundusz zarządza środkami finansowymi pochodzącymi z ekokonwersji łącznie ponad 571 mln USD do wydatkowania w latach 1992 – 2010.

W zakresie gospodarki odpadami priorytetami EkoFunduszu są:

- tworzenie kompleksowych systemów selektywnej zbiórki, recyklingu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych i niebezpiecznych,
- przedsięwzięcia związane z eliminacją powstawania odpadów niebezpiecznych w procesach przemysłowych (promocja “czystszych technologii”) i likwidacją składowisk odpadów tego rodzaju,
- rekultywacja gleb zanieczyszczonych odpadami niebezpiecznymi stanowiącymi zagrożenie dla zdrowia ludzi lub świata przyrody.

Zalecane jest, aby projekty spełniały przynajmniej jeden z następujących warunków:

- wprowadzanie na polski rynek nowych technologii z krajów-donatorów,
- uruchomienie krajowej produkcji urządzeń dla ochrony środowiska,
- szczególne znaczenie dla ochrony zdrowia.

Z dotacji EkoFunduszu nie mogą korzystać te przedsięwzięcia, które kwalifikują się do otrzymania dofinansowania w ramach programów pomocowych Unii Europejskiej. Natomiast z pomocy EkoFunduszu mogą korzystać:

- przedsiębiorcy,
- samorządy,
- inne podmioty (instytucje charytatywne, wyznaniowe, społeczne organizacje ekologiczne itp. podmioty, nie będące przedsiębiorcami w myśl ustawy Prawo działalności gospodarczej, (Dz. U. Nr 101, poz. 1178).
- Warunki udzielenia dotacji zależą od charakteru projektu oraz rodzaju podmiotu ubiegającego się o dofinansowanie.

Tabela nr 15 Warunki udzielania dotacji z Ekofunduszu

<i>Podmiot</i>	<i>Wysokość dotacji</i>	
	Projekty innowacyjne	Projekty techniczne niekomercyjne
Przedsiębiorcy	do 30%	do 40%
Samorządy	do 50 %	
1.Grupa I (x=1170)		do 45%
2.Grupa II (1170<x=1330)		do 30%
3.Grupa III (1330<x=1700)		
4.Grupa IV (x>1700)		do 15%
		do 5 %
Inne podmioty	do 50%	50,00%

Gdzie x - dochód ogółem na mieszkańca liczony jako średnia arytmetyczna tego wskaźnika z lat 2000, 2001 i 2002

W ujęciu rzeczowym z dotacji EkoFunduszu finansowane są jedynie koszty budowy i wyposażania podstawowych obiektów technologicznych inwestycji oraz urządzeń niezbędnych dla funkcjonowania obiektów podstawowych (np. zasilanie energetyczne). Środki Ekofunduszu mają charakter bezzwrotnej pomocy zagranicznej, w związku z tym w przypadku finansowania zakupów z dotacji ma zastosowanie rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 22.03.2002 r. w sprawie wykonywania zapisów ustawy o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym (dz. U. Nr 27, poz. 268), stanowiące o prawie do zwrotu podatku VAT naliczonego od zakupów zrealizowanych ze środków Fundacji.

Procedura rozpatrywania wniosków

Pierwszym etapem jest przesłanie na adres Fundacji „Ankiety projektu”, która stanowi źródło podstawowych informacji o projekcie. W przypadku gdy projekt mieści się w obrębie pól priorytetowych EkoFunduszu, Zarząd przesyła Wnioskodawcy zaproszenie do złożenia „Wniosku o udzielenie dotacji”. Wniosek jest oceniany przez specjalistów pod kątem technologicznym, ekologicznym i ekonomiczno-finansowym. Zarówno ankiety projektów, jak i wnioski rozpatrywane są przez EkoFundusz w ciągu całego roku, sukcesywnie, w miarę ich napływania.

Poza rozpatrywaniem wniosków indywidualnych, napływających do EkoFunduszu, Fundacja organizuje szereg konkursów, których laureaci otrzymują nagrody w formie znaczącej dotacji. Warunki konkursowe, ogłaszane w prasie oraz dostępne w Biurze Fundacji i na stronie www, precyzują sposób i termin zgłaszania projektów na dany konkurs. Projekty konkursowe nie wymagają złożenia ankiety, a jedynie wniosku.

Banki wspierające inwestycje ekologiczne

Gmina, jako podmiot prawny ma możliwość do zaciągania zobowiązań finansowych, w celu sfinansowania inwestycji w zakresie infrastruktury i usług publicznych. Zdolność ta jest jednak ograniczona.

Bank Ochrony Środowiska ma statutowo nałożony obowiązek kredytowania inwestycji służących ochronie środowiska. Udziela kredytów na między innymi: budowę składowisk odpadów i innych obiektów do odzysku i unieszkodliwiania odpadów, zakup urządzeń związanych z usuwaniem odpadów, zakup sprzętu niezbędnego do zorganizowania zbiórki i transportu odpadów. Kredyty z BOŚ umożliwiają sfinansowanie zadania inwestycyjnego w 100%. Środki te są oprocentowane w wysokości od 1%. Okres spłaty kredytu wynosi 5 lat, a okres karencji 1 rok. BOŚ udziela również kredytów ze środków NFOŚiGW i WFOŚiGW.

Inne banki aktywnie wspomagające finansowanie gospodarki odpadami to:

1. Bank Rozwoju Eksportu S.A.,
2. Polski Bank Rozwoju S.A.,
3. Bank Światowy,
4. Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju.

Fundusze Strukturalne, Fundusz Spójności oraz Programy operacyjne

Po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej powstanie możliwość finansowania inwestycji w ochronie środowiska z Funduszy Strukturalnych oraz Funduszu Spójności, a także możliwość finansowania inwestycji ze Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (inwestycje w skali regionalnej i lokalnej). Ramy przedsięwzięć inwestycyjnych finansowanych w przyszłości ze wspomnianych funduszy określa Narodowy Plan Rozwoju (2004-2006). Źródła finansowania inwestycji związanych z odpadami zostały określone w Sektorowym Programie Operacyjnym Ochrona Środowiska i Gospodarka Wodna.

W zakresie gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi wsparcie inwestycyjne w okresie realizacji Narodowego Planu Rozwoju przeznaczone będzie przede wszystkim na budowę, rozbudowę lub modernizację składowisk odpadów komunalnych, systemy selektywnej zbiórki, recyklingu i odzysku odpadów komunalnych (sortownie, kompostownie), systemy zbiórki i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych.

Równoległe z realizacją sektorowych programów operacyjnych i programu regionalnego realizowane będą duże projekty współfinansowane z Funduszu Spójności.

W ramach tego nastąpi wsparcie gospodarki odpadami komunalnymi, mające na celu stworzenie systemów zbiórki, transportu, odzysku i unieszkodliwienia odpadów komunalnych. W ramach tego priorytetu będą realizowane działania, służące stworzeniu zintegrowanego systemu gospodarki odpadami oraz działania związane z eliminacją zanieczyszczeń azbestem.

Obok środków publicznych w realizacji Narodowego Planu Rozwoju będą uczestniczyły także środki prywatne - pomoc kierowana do przedsiębiorstw będzie podlegała zasadom konkurencji.

Fundusz Spójności w sektorze ochrony środowiska na poziomie krajowym będzie zarządzany przez następujące ministerstwa z udziałem Komitetu Monitorującego:

1. Koordynator Funduszu Spójności - Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej (MGPiPS).

- Przygotowywanie strategii wykorzystania F.S.
- Opracowanie systemu zarządzania F.S.
- Koordynacja przygotowywania projektów F.S.
- Sprawowanie nadzoru nad systemem wsparcia z F.S.
- Przewodniczenie Komitetowi Monitorującemu Fundusz Spójności.

2. Instytucja Płatnicza (IP) - Ministerstwo Finansów (MF).

- Certyfikacja wniosków o płatność.
- Wewnętrzna kontrola finansowa.
- Audyt systemu przez komórkę audytu wewnętrznego.

3. Sektorowa instytucja zarządzająca - Ministerstwo Środowiska (SIZ – MS)

- Potwierdzenie deklaracji wydatków
- Wewnętrzna kontrola finansowa
- Audyt systemu.

1. Instytucja pośrednicząca - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (I szczebla) oraz Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (II szczebla)

- Opiniowanie i weryfikacja wniosków zgłoszonych do F.S.
- Weryfikacja wydatków
- Wewnętrzna kontrola finansowa
- Audyt systemu.

2. Beneficjent końcowy — wnioskodawca - jednostka samorządu terytorialnego, lub inny podmiot publiczny (stowarzyszenie, związek gmin, spółka komunalna).

- Opracowanie wniosku wraz z niezbędnymi załącznikami
- Kontrola realizacji projektu „na miejscu”.
- Wewnętrzna kontrola finansowa
- Audyt systemu

W sprawowanie niezależnej kontroli prawidłowości działań finansowanych z Funduszu Spójności zaangażowana będzie kontrola skarbową. W kontroli prawidłowości udzielania zamówień publicznych bierze udział także Urząd Zamówień Publicznych.

Procedura przygotowywania projektów

1. Propozycje projektów przygotowywane w postaci Kart Potencjalnych Przedsięwzięć do Funduszu Spójności, należy składać do właściwego WFOŚiGW, który zapewnia podmiotom na obszarze województwa informacje dotyczące zasad działania Funduszu Spójności, w tym między innymi formularze dokumentów.
2. WFOŚiGW dokonują wstępnej oceny zebranych wniosków.
3. WFOŚiGW przygotowują wojewódzkie listy potencjalnych przedsięwzięć do dofinansowania z Funduszu Spójności, które następnie są przekazywane do NFOSiGW. Powyższe listy sporządzane są raz na kwartał,
4. NFOSiGW przygotowuje dla Ministra Środowiska listy potencjalnych przedsięwzięć do dofinansowania ze środków Funduszu Spójności.
5. Minister Środowiska wspierany przez Komitet Sterujący wskazuje projekty, które będą przygotowywane do Funduszu Spójności. (Komitet powołany w Ministerstwie Środowiska opiniuje oraz doradza Ministrowi Środowiska w zakresie określenia szczegółowych kryteriów wyboru projektów oraz wstępnej selekcji przygotowywanych przez potencjalnych odbiorców wsparcia projektów inwestycyjnych. Członkami

Komitetu są przedstawiciele: MS, NFOSiGW, instytucji finansowych, ogólnopolskich organizacji samorządowych oraz pozarządowych organizacji ekologicznych).

6. Aplikacje wraz z załącznikami m.in. studium wykonalności, oceny oddziaływania inwestycji na środowisko, analizy ekonomiczne i finansowe i inne będą przygotowywane przez beneficjentów końcowych (wraz Instytucjami Pośredniczącymi).
7. Gotowe aplikacje zostaną wysłane do Komisji Europejskiej.

Kryteria wyboru projektów proponowanych do wsparcia z Funduszu Spójności

Kluczowe kryteria wyboru priorytetowych inwestycji, które będą mogły uzyskać wsparcie ze środków Funduszu Spójności są następujące:

I. Kryteria ogólne:

1. Zgodność z celami polityki ekologicznej UE: ochrona, zachowanie i poprawa jakości środowiska, ochrona zdrowia ludzkiego, oszczędne i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych.
2. Zgodność z zasadami polityki ekologicznej UE: zasadą przezorności, zasadą prewencji, zasadą likwidacji zanieczyszczeń u źródła, zasadą „zanieczyszczający płaci”
3. Przedsięwzięcia będące kontynuacją programu ISPA,
4. Odbiorcą wsparcia winien być w pierwszej kolejności samorząd terytorialny, związek gmin, przedsiębiorstwo komunalne lub inny podmiot publiczny,
5. Osiągnięcie przez przedsięwzięcie / grupę przedsięwzięć kosztorysowej wartości progowej 10 mln EURO.
6. Przyczynianie się do redukcji zanieczyszczeń oddziałujących na znaczną liczbę ludzi przy najniższych kosztach tej redukcji (efektywność ekologiczna i ekonomiczna przedsięwzięć).
7. Projekty potencjalnie przynoszące najwyższe korzyści ekonomiczne i społeczne - osiągnięcie spójności gospodarczej i społecznej Polski i UE.
8. Oddziaływanie transgraniczne.

II. Kryteria szczegółowe:

Przedsięwzięcia, które spełniają kryteria podstawowe, są uporządkowane na podstawie kryteriów szczegółowych. Są to następujące kryteria:

Kryterium osiągnięcia standardów UE,

a) Gospodarka wodno-ściekowa

Realizacja zobowiązań wynikających z Dyrektywy Rady 91/27 I/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych oraz wynegocjowanych okresów przejściowych.

- 1.I priorytet - zapewnienie sieci wodociągowej i/lub kanalizacji zbiorczej oraz odpowiedniego poziomu uzdatniania wody i/lub oczyszczania ścieków dla aglomeracji co najmniej 100000RLM
- 2.II priorytet - zapewnienie sieci wodociągowej i/lub kanalizacji zbiorczej oraz odpowiedniego poziomu uzdatniania wody i/lub oczyszczania ścieków dla aglomeracji od 15 UOO do 100000 RLM
- 3.III priorytet - zapewnienie sieci wodociągowej i/lub kanalizacji zbiorczej oraz odpowiedniego poziomu uzdatniania wody i/lub oczyszczania ścieków dla aglomeracji od 2 000 do 15 000 RLM

b) Gospodarka odpadami

- 1.I priorytet - systemy gospodarki odpadami w aglomeracjach powyżej 200 000 mieszkańców lub w innych rejonach służące powyżej 200 000 grupie użytkowników.
- 2.II priorytet - systemy gospodarki odpadami w aglomeracjach od 150 000 do 200 000 mieszkańców lub w innych rejonach służące od 150 000 do 200 000 grupie użytkowników.
- 3.III priorytet - systemy gospodarki odpadami w aglomeracjach od 100 000 do 150 000 mieszkańców lub w innych rejonach służące od 100 000 do 150 000 grupie użytkowników.

(inwestycje w największych aglomeracjach, na terenach gdzie istniejące składowiska stwarzają zagrożenia dla wód podziemnych, gdzie wyczerpuje się pojemność składowiska).

III. Kryterium stanu przygotowania przedsięwzięcia

Dla wszystkich projektów: zakres przedsięwzięcia przewidziany do finansowania w ramach FS jest w fazie przed przetargiem oraz istnieje wstępne studium wykonalności lub jest przygotowywane.

a) Gospodarka wodno-ściekowa (wg hierarchii priorytetów)

- Uzyskane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla ponad 40% działań.
- Uzyskane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla mniej niż 40% działań.

b) Gospodarka odpadami (wg hierarchii priorytetów)

1. Uzyskane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz uregulowane prawo do terenu dla składowiska i/lub zakładu gospodarki odpadami.
2. Uzyskane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla składowiska i/lub zakładu gospodarki odpadami.

IV. Uwarunkowania finansowe i ekonomiczne wyboru projektów ekologicznych dla FS

Przedsięwzięcia wspierane przez FS powinny być efektywne ekonomicznie. Analiza społecznych kosztów i korzyści powinna wykazać korzyść netto dla społeczeństwa wynikającą z realizacji inwestycji. Należy wykazać płynność finansową projektu w okresie eksploatacji albo udokumentować, że inwestor będzie w stanie sfinansować deficyty przepływów pieniężnych, jeśli się pojawią.

Kwalifikowalność kosztów:

Kwalifikowalność (uznawanie) wydatków jest uregulowana w Rozporządzeniu Komisji 16/2003/WE w odniesieniu do wydatków kwalifikowanych w kontekście przedsięwzięć współfinansowanych z Funduszu Spójności z 6 stycznia 2003 r. Wydatki kwalifikowane obejmują wydatki ze środków UE oraz środków stanowiących współfinansowanie krajowe, przewidziane w Decyzji KE. W odniesieniu do kwalifikowalności wydatków należy zwrócić uwagę na następujące kwestie:

1. Kwalifikowanymi są wydatki rzeczywiście poniesione, w oparciu o zawarte ważne umowy, udokumentowane otrzymanymi fakturami lub dokumentami księgowymi (rozliczeniowymi).
2. Podmiotem uprawnionym do ponoszenia wydatków kwalifikowanych jest instytucja beneficjenta, która jest wskazana we wniosku aplikacyjnym, a następnie Decyzji KE.
3. Wydatki kwalifikowane będą ponoszone w ściśle określonym okresie:

- a. Od daty otrzymania przez KE kompletnego wniosku aplikacyjnego (potwierdzenie tej daty będzie zapisane w Decyzji KE). Zgodnie z Traktatem o Przystąpieniu Polski do UE, Polska będzie mogła ponosić wydatki kwalifikowane już od 1 stycznia 2004 r.
 - b. Do daty końcowej określonej w Decyzji KE.
4. Wydatki kwalifikowane muszą być bezpośrednio związane z przedsięwzięciem
 - 5.. Wydatki kwalifikowane będą mieściły się w określonych kategoriach. Rozporządzenie nr 16/2003 przewiduje następujące kategorie wydatków kwalifikowanych:
 - planowanie i projektowanie;
 - zakup terenu;
 - przygotowanie terenu budowy;
 - budowa;
 - sprzęt;
 - zarządzanie projektem;
 - wydatkami na środki reklamy i działania informacyjne podjęte na mocy decyzji Komisji 96/455/WE4.

Decyzja Komisji może wskazywać także na inne kategorie wydatków kwalifikowanych. Wydatki kwalifikowane muszą być poniesione zgodnie ze sposobem wynikającym z pozostałych warunków realizacji przedsięwzięć jak np. zamówienia publiczne.

W przypadku Funduszy Strukturalnych, Komisja Europejska zatwierdza jedynie dokumenty programowe (w szczególności programy operacyjne). Projekty zatwierdzane są na poziomie krajowym i akceptowane przez KE pod warunkiem zachowania spójności z głównymi celami każdego z programów operacyjnych oraz zgodności z warunkami wybieralności projektów każdego z funduszy strukturalnych. Istnieją co najmniej dwa sposoby sięgania po pomoc w ramach funduszy strukturalnych:

1. Ogłaszany jest termin nadsyłania wniosków.

Instytucja zarządzająca lub wdrażająca każdego programu operacyjnego jest odpowiedzialna za obsługę zgłaszanych przez potencjalnych odbiorców pomocy wniosków. Wyraźnie wskazane „kryteria wyboru”, pozwalają na jasny i obiektywny wybór projektów, a z drugiej strony pozwalają projektodawcom (instytucjom lub firmom), na określenie jaki rodzaj projektów może być dofinansowany oraz jakie z nich zostaną uznane za priorytetowe. Po zatwierdzeniu do dofinansowania projektu ogłaszany jest w oparciu o zasadę wolnej konkurencji, publiczny konkurs, na bezpośredniego realizatora (firma), prac objętych projektem.

2. Administracja wdraża pomoc pochodzącą z funduszy strukturalnych poprzez otwarte linie subwencji publicznych i udziela jej małym i średnim przedsiębiorstwom, organizacjom pozarządowym, stowarzyszeniom, instytucjom publicznym itd.

W ramach każdego programu zostaną ustalone warunki, jakie muszą spełniać podmioty chcące uzyskać pomoc, terminy składania wniosków oraz kryteria przyznania pomocy. Podmioty zainteresowane otrzymaniem wsparcia, spełniające warunki pomocy, będą musiały czekać na otwarcie programu pomocy i składać wnioski.

Pomoc finansowana ze środków funduszy strukturalnych w okresie 2004-2006 będzie zachowywać czasową ważność w okresie pomiędzy 2004 a 2008 r. Wymieniony okres 2004-2006 wskazuje jedynie taką przestrzeń czasową, podczas której będzie można zawierać zobowiązania lub podpisywać kontrakty. Po 31 grudnia 2006 dalej będzie można wykonywać działania, realizować projekty czy dokonywać płatności, jednak nie później niż do 31 grudnia 2008, zawsze w oparciu o kontrakty czy zobowiązania zawarte legalnie do dnia 31 grudnia 2006 r.

Fundusze strukturalne dla przedsiębiorców

Podstawowym instrumentem finansowania inwestycji związanych z ochroną środowiska w grupie przedsiębiorców jest „Sektorowy Program Operacyjny Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw lata 2004-2006”. Dziedzina zawarta jest w Priorytecie 2: “Wzmacnianie pozycji konkurencyjnej przedsiębiorstw działających na jednolitym Rynku Europejskim”; w Działaniu 2.4: “Wsparcie dla inwestycji w zakresie dostosowania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska”. Ze względu na ograniczoną wielkość funduszy przeznaczonych na realizację ww. działań, przyznawanie środków odbywać się będzie według rankingu opartego o jednolite kryteria oceny wniosków. Pozwolą one na jasny i obiektywny wybór projektów, a z drugiej strony wskażą przedsiębiorcom jaki rodzaj projektów może być przedstawiony oraz jakie z nich zostaną uznane za priorytetowe-

W ramach zakresu - Poddziałanie 2.4.4. Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie gospodarki odpadami przemysłowymi i niebezpiecznymi - celem jest wsparcie działań inwestycyjnych, a także operacyjnych służących zapewnieniu prowadzenia przez przedsiębiorstwa bezpiecznej gospodarki odpadami przemysłowymi, ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych, których powstawaniu nie można zapobiec poprzez zmiany technologiczne, czy też zmiany technik operacyjnych.

Rodzaje wspieranych projektów:

- budowa, rozbudowa lub modernizacje instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów przemysłowych, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów, które mogą pełnić funkcje usługowe, zgodnie z Krajowym i wojewódzkimi, a także lokalnymi planami gospodarki odpadami, dla położonych w pobliżu jednostek gospodarczych, które nie mogą uniknąć wytwarzania podobnych typów odpadów;
- rozbudowa i modernizacje urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania opakowań po substancjach niebezpiecznych, wytwarzanych w danym przedsiębiorstwie lub grupie przedsiębiorstw;
- tworzenie technicznych możliwości wstępnego przekształcania odpadów, zwłaszcza odpadów niebezpiecznych w formy (np. poprzez ich odwadnianie, zagęszczanie, segregację, neutralizację itp.), ułatwiające ich magazynowanie oraz transport, a następnie odzysk lub unieszkodliwianie w instalacjach do tego przeznaczonych;
- tworzenie technicznych możliwości bezpiecznego tymczasowego magazynowania odpadów przemysłowych w celu optymalizacji ich strumieni kierowanych do odzysku lub unieszkodliwiania;
- tworzenie możliwości technicznych i operacyjnych w zakresie minimalizowania wytwarzania oraz segregacji i ewidencjonowania ilości wytwarzanych odpadów przemysłowych;

Poziom wsparcia finansowego:

Wsparcie ze środków publicznych UE (EFRR) ma charakter dotacji (refundacji) wspieranych preferencyjnymi pożyczkami (ze środków NFOSiGW). Pomoc publiczna głównie inwestycyjna wynosi w zależności od podziałania, wielkości przedsiębiorstwa i jego lokalizacji od 30 do 65% kosztów kwalifikowanych projektu.

Koszty kwalifikowane

Koszty kwalifikowane w ramach działania obejmują:

1. Koszty zakupu nowych maszyn i urządzeń dostarczonych przez zewnętrznych dostawców.
2. Koszty budowy i modernizacji budynków wykonane przez zewnętrznych wykonawców.
3. Koszty innych robót budowlanych wykonanych przez zewnętrznych wykonawców-
4. Koszty oprogramowania dostarczonego przez zewnętrznych dostawców.

5. Koszty zakupu praw własności przemysłowej dostarczonych przez zewnętrznych dostawców.
6. Koszty związane z prawidłową instalacją i uruchomieniem dostarczonego w ramach projektu sprzętu.
7. Koszty usług pod warunkiem, że są niezbędne dla realizacji projektu i odpowiadają cenom rynkowym.
8. Studia i ekspertyzy konieczne do opracowania dokumentacji projektowej (Oceny Oddziaływania na Środowisko, Studia Wykonalności itp.).
 1. Koszty działalności operacyjnej związane z prowadzeniem systemu gospodarki odpadami przemysłowymi lub niebezpiecznymi zgodnego z wymogami Dyrektyw UE.

13.3 Oszacowanie kosztów przedsięwzięć przewidzianych w Planie Gospodarki Odpadami dla Gminy Wodzierady

Tabela nr 16 Oszacowanie kosztów przedsięwzięć przewidzianych w Planie Gospodarki Odpadami dla Gminy Wodzierady (lata: 2004 – 2010)

<i>Lp.</i>	<i>Zadanie</i>	<i>Szacunkowy koszt zadania [tys. PLN]</i>	<i>Źródła finansowania</i>
1	Objęcie zorganizowana zbiórka odpadów komunalnych 100% mieszkańców gminy	6 - 35	Budżet gminy
2	Rozwój systemu selektywnej zbiórki surowców wtórnych obejmującego wszystkich mieszkańców	65	Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Fundusze Unii Europejskiej, WFOŚiGW
3	Wdrożenie systemu selektywnej zbiórki i zagospodarowywania odpadów ulegających biodegradacji występujących w strumieniu odpadów komunalnych		
4	Wprowadzenie i rozwój systemu zbiórki odpadów wielkogabarytowych		
5	Wprowadzenie i rozwój systemu zbiórki odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych		
6	Organizacja i budowa punktów zbiórki odpadów niebezpiecznych lub wyznaczenie podmiotów odpowiedzialnych za wykonywanie tych działań	80	
7	Ewidencja i likwidacja nielegalnych	113-155	Gminny Fundusz

<i>Lp.</i>	<i>Zadanie</i>	<i>Szacunkowy koszt zadania [tys. PLN]</i>	<i>Źródła finansowania</i>
	składowisk odpadów tzw. „dzikich wysypisk”		Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Fundusze Unii Europejskiej,
8	Edukacja ekologiczna mieszkańców gminy w zakresie wprowadzanego systemu gospodarki odpadami	20 -40	Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Fundusze Unii Europejskiej
12	Opracowanie harmonogramu usuwania azbestu wraz z monitoringiem	25	Budżet gminy, Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
13	Organizacja zbiórki wycofywanych z eksploatacji urządzeń elektrycznych i elektronicznych	10	Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Fundusze Unii Europejskiej,
16	Wprowadzenie ewidencji ilości i rodzaju odebranych odpadów komunalnych z terenu gminy	W ramach bieżącego budżetu	Budżet gminy
17	Opracowanie projektu likwidacji mogilnika w Dobkowie	100-150	Budżet gminy, Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, WFOŚiGW

14. System monitoringu i oceny realizacji zamierzonych celów

Wójt Gminy jest odpowiedzialny za wdrożenie systemu opracowanego w gminnym planie gospodarki i jest zobowiązany do opracowania oraz wdrożenia systemu monitoringu. Monitorowanie realizacji planu pozwala oceniać prawidłowość i efektywność działań. Ponadto pozwala również odpowiednio szybko reagować na powstałe zmiany spowodowane zmianami warunków zewnętrznych. Zadania z zakresu monitoringu gospodarki odpadami będą polegały na działaniach organizacyjno – kontrolnych. System monitoringu i oceny zadań dla celów zawartych w planie gospodarki odpadami dla gminy Wodzierady obejmuje:

- obligatoryjne terminy zawarte w aktach prawnych,
- system sprawozdawczości organów urzędowych i podmiotów gospodarczych,
- wskaźniki realizacyjne zamierzonych działań.

Opiniowanie projektu planu

Zgodnie z ustawą o odpadach, gminny plan gospodarki odpadami (stanowiący część gminnego programu ochrony środowiska) powinien zostać uchwalony przez radę gminy w terminie do 30 czerwca 2004 r. Proces ten poprzedzony jest etapem opiniowania. Zgodnie z ustawą o odpadach projekt gminnego planu podlega zaopiniowaniu przez zarząd województwa oraz zarząd powiatu. Organy te udzielają opinii w terminie nie dłuższym niż 2 miesiące od dnia otrzymania projektu. Nieudzielenie opinii w tym terminie uznaje się za opinię pozytywną.

Raport z postępów we wdrażaniu planu

Zgodnie z obowiązującymi przepisami Wójt gminy ma obowiązek składania co 2 lata Radzie Gminy sprawozdania z realizacji planu gospodarki odpadami. Pierwszy termin złożenia sprawozdania z realizacji planu gospodarki odpadami upływa 30 czerwca 2006 r.

Sprawozdanie z realizacji gminnego planu gospodarki odpadami powinno obejmować:

- 1.ocenę stopnia realizacji określonych w planie celów i kierunków działań,
- 2.sprawozdanie z wykonanych zadań pozainwestycyjnych i inwestycyjnych,
- 3.zgodność wykonanych zadań z harmonogramem prac,
- 4.sprawozdanie z realizacji harmonogramu finansowania założonych przedsięwzięć.

Sprawozdanie może zawierać informacje dotyczące zaistniałych zmian w aktach prawnych, założeniach podstawowych, planach wyższego rzędu, itp., co będzie powodować konieczność weryfikacji planu i jego aktualizację.

Weryfikacja i aktualizacja planu

Zgodnie ze wskazówkami zawartymi w Ustawie o odpadach wymaga się, aby plany gospodarki odpadami aktualizowane były nie rzadziej niż raz na 4 lata. Przed upływem tego okresu (prawdopodobnie przed datą 30 czerwca 2008 r.) należy dokonać weryfikacji, które z elementów planu muszą ulec ponownej aktualizacji i analizie, oraz należy zaktualizować cele i działania krótkoterminowe i długoterminowe.

Wskaźniki monitorowania efektywności planu

Podstawowym elementem monitoringu planu gospodarki odpadami jest sprawozdawczość. Poniżej zostaną przedstawione podstawowe wskaźniki służące do oceny stopnia realizacji zadań określonych w planie.

Tabela nr 17 Wskaźniki monitorowania Planu Gospodarki Odpadami

Lp.	Wskaźniki stanu gospodarki odpadami i zmiany presji na środowisko	Jednostka miary
1	Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych/1 mieszkańca /rok	kg/M/rok
2	Udział odpadów z sektora komunalnego deponowanych na składowisku	%
3	Udział odpadów z sektora gospodarczego deponowanych na składowisku	%
4	Ilość wytworzonych odpadów niebezpiecznych/1 mieszkańca/rok	kg/M/rok
5	Ilość wytworzonych odpadów opakowaniowych, wielkogabarytowych, budowlanych/1 mieszkańca/rok	kg/M/rok
6	Nakłady na gospodarkę odpadami (w tym inwestycyjne i pozainwestycyjne)	mln PLN/rok
7	Likwidacja dzikich składowisk	ilość i wielkość (powierzchnia, masa odpadów)/rok
Wskaźniki świadomości społecznej		
8	Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy gospodarki odpadami wg. oceny jakościowej	opis
9	Interwencje (wnioski) zgłaszane przez mieszkańców (np. dzikie wysypiska)	ilość i rodzaj interwencji (opis)
10	Kampania edukacyjno – informacyjna	Ilość mieszkańców objętych kampanią i rodzaj kampanii

15. Wnioski z analizy oddziaływania Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Wodzierady na środowisko

Opracowany Plan Gospodarki Odpadami jest dokumentem określającym zakres działań w kierunku ochrony środowiska w Gminie Wodzierady. Wskazane cele i działania w dziedzinie gospodarki odpadami mają doprowadzić do poprawy stanu środowiska w gminie.

Wprowadzanie zadań w zakresie selektywnej zbiórki odpadów ma doprowadzić do zmniejszenia ilości odpadów wywożonych na składowiska odpadów komunalnych oraz na zmniejszenie zapotrzebowania na surowce dla przemysłu. Określone poziomy odzysku oraz zakresy gospodarowania niektórymi odpadami są elementami działań w ramach Krajowego Planu Gospodarki Odpadami oraz wypełniania zobowiązań zawartych w dyrektywach Unii Europejskiej. Skupienie się, na korzystnym dla środowiska, zagospodarowaniu odpadów niebezpiecznych oraz odpadów biodegradowalnych pozwoli na: zmniejszenie negatywnego oddziaływania spowodowanego niewłaściwym gospodarowaniem odpadami niebezpiecznymi oraz mniejszego zapotrzebowania i używania sztucznych nawozów. Wprowadzenie zasad kompostowania odpadów biodegradowalnych pozwoli na poprawę stanu gleb w gminie oraz na zmniejszenie ilości odpadów komunalnych wywożonych na składowiska.

Niniejszy plan zakłada również podjęcie działań w kierunku zwiększenia kontroli nad systemami zagospodarowania odpadów komunalnych a szczególnie odpadów niebezpiecznych. Realizacja założeń planu pozwoli na polepszenie, racjonalnej i zgodnej z założeniami ochrony środowiska wyższego szczebla, polityki poprawy stanu ochrony środowiska.

W planie zawarte są również zadania w zakresie edukacji mieszkańców oraz przedsiębiorców. Realizacja przedstawionych zadań pozwoli na skuteczne zapobieganie powstawaniu odpadów oraz ich niewłaściwego gospodarowania. O wiele korzystniejszym dla środowiska naturalnego oraz dla budżetu jest zapobieganie powstawaniu zagrożeń związanych z gospodarką odpadami niż likwidacja skutków.

Podsumowując, realizacja zadań określonych w Planie Gospodarki Odpadami dla Gminy Wodzierady pozwoli na stopniową poprawę stanu środowiska w gminie

16. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Opracowanie Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Wodzierady jest wypełnieniem obowiązków nałożonych przez obecne przepisy prawa z zakresu ochrony środowiska. Wykonanie założeń określonych w niniejszym planie ma na celu poprawę jakości środowiska w gminie oraz racjonalne gospodarowanie środkami przeznaczonymi na gospodarkę odpadami.

W planie przedstawiono bilans aktualnego stanu gospodarki odpadami . Omówiono zarówno źródła powstania i ilości odpadów wytwarzanych na terenie gminy, jak również systemy ich zbiórki oraz procesy unieszkodliwiania.

Plan przedstawia zadania, które mają być zrealizowane przez odpowiednie organy w określonym zakresie czasowym (patrz harmonogram zadań). Zadania te polegają na wprowadzeniu m. in. selektywnej zbiórki odpadów (surowców wtórnych powstałych z odpadów), selektywnej zbiórki tzw. odpadów problemowych (odpady w postaci zużytych lodówek, mebli, pralek itp.), likwidacji dzikich wysypisk śmieci, edukacji mieszkańców jak postępować z odpadami.

17. Spis tabel

<i>Nr tabeli</i>	<i>Tytuł tabeli</i>
Tabela nr 1	<i>Szacunkowy skład odpadów komunalnych na terenach gmin wiejskich</i>
Tabela nr 2	<i>Szacunkowy skład odpadów komunalnych w wybranych sektorach gospodarki</i>
Tabela nr 3	<i>Szacunkowa ilość wytwarzanych odpadów komunalnych w ciągu roku na jednego mieszkańca Gminy Wodzierady z podziałem na frakcje</i>
Tabela nr 4	<i>Szacunkowa ilość wytwarzanych odpadów komunalnych w Gminie Wodzierady w ciągu roku</i>
Tabela nr 5	<i>Liczba mieszkańców Gminy Wodzierady w latach: 2000, 2001, 2002, 2003</i>
Tabela nr 6	<i>Planowana liczba mieszkańców gminy na lata 2005, 2010, 2014 (wzrost liczby mieszkańców)</i>
Tabela nr 7	<i>Planowana liczba mieszkańców gminy na lata 2005, 2010, 2014 (spadek liczby mieszkańców)</i>
Tabela nr 8	<i>Planowana ilość wytwarzanych odpadów komunalnych rocznie (założenie wzrostu liczby mieszkańców)</i>
Tabela nr 9	<i>Planowana ilość wytwarzanych odpadów komunalnych rocznie (założenie spadku liczby mieszkańców)</i>
Tabela nr 10	<i>Planowana ilość wytwarzanych odpadów komunalnych z podziałem na poszczególne frakcje (wariant wzrostu liczby ludności)</i>
Tabela nr 11	<i>Planowana ilość wytwarzanych odpadów komunalnych z podziałem na poszczególne frakcje (wariant spadku liczby ludności)</i>
Tabela nr 12	<i>Ilość wytwarzanych odpadów wielkogabarytowych i odpadów budowlanych rocznie w poszczególnych latach (wzrost liczby mieszkańców)</i>
Tabela nr 13	<i>Ilość wytwarzanych odpadów wielkogabarytowych i odpadów budowlanych rocznie w poszczególnych latach (spadek liczby mieszkańców)</i>
Tabela nr 14	<i>Harmonogram realizacji przedsięwzięć dla Gminy Wodzierady</i>
Tabela nr 15	<i>Warunki udzielania dotacji z Ekofunduszu</i>
Tabela nr 16	<i>Oszacowanie kosztów przedsięwzięć przewidzianych w Planie Gospodarki Odpadami dla Gminy Wodzierady</i>
Tabela nr 17	<i>Wskaźniki monitorowania Planu Gospodarki Odpadami</i>

18. Bibliografia

1. Krajowy Plan Gospodarki odpadami, Ministerstwo Środowiska, 2002
2. Plan Gospodarki Odpadami dla woj. łódzkiego, Urząd Marszałkowski, 2003
3. Plan Gospodarki odpadami dla Powiatu Łaskiego, Starostwo Powiatowe, 2004
4. II Polityka Ekologiczna Państwa, Ministerstwo Środowiska
5. Polityka ekologiczna państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010, Ministerstwo Środowiska, 2002
6. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62/2001, poz.627 z późniejszymi zmianami) z dnia 27 kwietnia 2001 r.
7. Projekt ustawy o zmianie ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych
8. „Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w roku 1999”, IOS, WIOŚ, Biblioteka Monitoringu Środowiska, Łódź 2000
9. Strategia rozwoju województwa łódzkiego, Urząd Marszałkowski
10. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wodzierady
11. Ustawa o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dz. U. Nr 63. poz.639) z dnia 11 maja 2001 r.
12. Ustawa o odpadach (Dz. U. Nr 62/2001, poz.628 z późniejszymi zmianami) z dnia 27 kwietnia 2001 r.
13. Ustawa o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. Nr 63, poz.638) z dnia 11 maja 2001 r.
14. Ustawa o samorządzie gminnym (Dz. U. Nr 16/90, poz.95 z późniejszymi zmianami) z dnia 8 marca 1990 r.
15. Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. Nr 132/96, poz.622 z późniejszymi zmianami) z dnia 13 września 1996 r.
16. Ustawa o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw z dnia 27 lipca 2001 r.
17. Ustawa o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 7 poz.78 z 2003r) z dnia 19 grudnia 2002 r.
18. Ustawa o zmianie ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. Nr 11 poz. 97 z 2004r.) z dnia 18 grudnia 2003 r